

XIV. ÉVF. * 221. SZAM
Cluj—Kolozsvár, 1931.
október 2 Péntek
5692 ÉV Thisri 22

Taxa postala
platite in numerar
No. 224.716-929

Ara 5 lej

ZSIDÓPOLITIKAI NAPILAP

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Str. Baron L. Pop (volt Brassai
ucca) 10. szám. Telefonszám: 9-77
ELŐFIZETÉSI ARAK:
Félévre 600 lej
Negyedévre 320 lej
Egy hónapra 110 lej
KÜLFÖLDI
ELŐFIZETÉSI ARAK
Egy évre 10 dollár
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem)
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel

Az Új Kelet az egyetemes erdélyi
és bánági zsidóság politikai
napilapja
Cikkeink utánnyor
forrás megjelölés
Kéziratokat nem
megőrzésükre ne

Diszkrét
Vonatkozunk

Hová lett a pénz?

Már régtóta törli a fejét mindenki, hogy
hová lett Romániából a pénz?
Most az egyszer nem az történt, hogy
a pénz egyik zsebből átvándorolt a másik-
ba, hanem véglegesen eltűnt. Egyformán
nincs a munkásnak és a munkaadónak,
sem az adósoknak és a hitelezőknek. Ugy el-
gurultak a bankjegyek, mintha karikán
járnának.
Hová lett mégis a pénz?
Lassankint kiderül valami a nagy titok
ból. El kell csak olvasni a határrendőr-
ség néhány soros kommunikéjét:
„Egy személyiséget, ki magas állást tölt
be egy állami intézménynél, rajta kaptak
az elmúlt napokban az egyik határállomá-
son, amikor podgyaszában 25 millió lejt
akart külföldre csempészni.
A rendőrség bevezette a diszkrét nyo-
mozást”.
Hát mégis meg van a pénz!
Nem sok, csak huszonötmillió.
Csak az az utolsó mondat ne volna a
kommunikében:
A diszkrét nyomozás.
Mert, ha tul diszkrét talál lenni a nyo-
mozás — oda lesz a huszonötmillió lejt.
Viszont, ha éberebben és kevésbé diszkrét-
ten vizsgáljuk a határállomásokon, itt-
ott még előkerülne egy-két millió a vastag
bőröndökből.

Utóhang a berlini vízithez

A diszruhás rendőrök fontoskodón tráz-
száltak a népet. A házak között le egészen
az utestig tolongott a tömeg. Kíváncsian,
mert a nagyvárosban nagy a kíváncsiság
és lármásan, mert sok ember együtt min-
dig lármázik.
Azután autók tüntek fel. A rendőrök fe-
szesen szalutáltak, a tömeg öröngyve el-
jenzett. Cilinderek lendültek az autók fö-
lé. Egy kocós bajszu, fáradt öregem-
ber rámosolygott a tömegre, amely vihar-
zón, örömszóró torokrepeztéssel újra fel-
kiáltott.
Azután eltűntek az autók, az éljenzés,
ujjongás vihara máshol, pár uccával
odébb csattant fel. Az emberek beszéltek,
lármáztak, vitatkoztak, azután széjjelmen-
tek. Olyan volt az egész, mint valami ke-
délyes, szép ünnep. Még a nap is kibukott
a felhők közül.
Egy féllábu ember odament a rendőr-
höz.
— Kik voltak ezek?
A rendőr barátságos volt és mosolygós.
— No, a francia miniszterek. A féllábu
nem értette. Kicsit süket volt. Csekély-
ség. Gránátnyomás. A féllábu. Csekélység.
Gránátnyomás. Gyámoltalanul mutatott a
füllére. A rendőr az ünnepi nap örömeiben
türelmes és megértő volt. A füllébe ordi-
totta zengőn és bizakodva:
— A francia miniszterek.
A féllábu tovább ment. Most már tudta,
hogy mi történt, de nem értette az egész
dolgát. Azon tűnődött, hogy tulajdonkép-
pen miért is nyomorék ő. Kicsit hülye is
volt. Csekélység. Gránátnyomás.

Egy új jelszó

„Építsünk lakásokat a kaszárnyákból és
bontsuk le az erődöket”.
Ugy hangzik ez a mondat, mintha egy
uccai népgyűlésen kiáltották volna világ-
gá és utána nyomban karhatalommal osz-
latták volna szét a tömeget.
Nem ez történt.
A kiáltás rendkívül előkelő helyen hang-
zott el és vastapsot aratott. A rendőrök
pedig nemcsak, hogy nem avatkoztak be,
hanem feszesen szalutáltak annak is, aki
beszélt és azoknak is, akik tapsoltak.
Mert, aki beszélt nem más, mint Loebe
Paul, a német birodalmi nemzetgyűlés el-
nöke, a vastapsot pedig a bukaresti inter-
parlamentáris konferencia tagjai szolgál-
tatták. Franciák, angolok, olaszok, jugo-
slávok, románok, csehek, magyarok és
németek. Képviselők meg államférfiak.
Igy már más. Nem veszélyes a dolog.
Fogunk még egy kicsit várni arra hogy

**Husz százalékkal leszallították a tüzifa
vasuti szállítási tarifáját**

**A jövő év február elsején újabb redukción fogják a tarifán
eszközölni**

Bucuresti-Bukarest, október 2. (Az
Új Kelet tudósítójától.) Ionescu tábor-
nok, a CFR vezérigazgatója, ma dél-
után nyilatkozott az Új Kelet buka-
resti munkatársa előtt. A tábornok ki-
jelentette, hogy a CFR igazgatósági
tanácsa az ő javaslatára elhatározta
a tüzfiszállítási tarifájának husz szá-
zalékkal való leszallítását. Ez a reduk-
ció a jövő év február elsejéig marad

érvényben, amikor újabb husz száza-
lékos redukción fogják eszközölni.
A CFR igazgatótanácsának határo-
zatát a fások körében elégtétellel vet-
ték tudomásul. Hir szerint a CFR
igazgatósági tanácsa most tanulmá-
nyozza azokat a javaslatokat, amelyek
a szállítási tarifa általános leszallitása
val kapcsolatban hangzottak el.

**Titulescu rövidesen Bukarestbe
érkezik: politikai körökben ismét
nagy izgalom uralkodik**

**Az infláció nem oldja meg Románia gazdasági problémáit,
jelentette ki Stere**

Bucuresti-Bukarest, október 2. (Az
Új Kelet tudósítójától.) A bukaresti
lapok még mindig foglalkoznak a nem-
zeti parasztpárt vezetőinek kolozsvári
tanácskozásával. Az Adeverul szerint
15-20 napon belül megoldást fog nyer-
ni a nemzeti parasztpárt elnökségének
problémája. Maniu egyletőre ragaszkod-
dik lemondásához s midőn ennek okai
felől érdeklődtek, a volt miniszterel-
nök a következő választ adta:
— Gyerekes dolog volna feltételezni
rólam, hogy bárkivel szemben más
leszek valaha is, mint aminő vagyok,
ha egyáltalán rendelkezésére fogok
még állni valakinek.

Titulescu, vagy Mihalache

A nemzeti parasztpárt vezetőinek
többsége már lemondott arról a remé-
nyről is, hogy Maniut viszonlássza a
párt élén. Egyesek még remélnek.
A helyzet két-három héten belül min-
denesetre tisztázódni fog s amennyi-
ben Maniu kitart elhatározása mellett
egy két személy jöhet komolyabb szá-
mitásba az utódlás kérdésénél: Titu-
lescu, vagy Mihalache. Titulescu
egyébként közelebből Bukarestbe érke-
zik. Ismételten meg fognak indulni a
legkülönbözőbb belpolitikai kombiná-
ciók. Egyelőre azonban nem lehet tud-
ni, hogy a londoni követ külpolitikai
referátumot fog tenni a felsőbb fóru-
moknak, vagy pedig azért jön haza,
hogy bekapcsolódjék a belpolitikai
életbe.

Lupu és Stere tanácskozásai

Bucuresti-Bukarest, október 1. Stere és
dr. Lupu ma délelőtt hosszas megbeszélést
folytattak egy mással. A tanácskozás után
Stere az Adeverul munkatársa előtt nyi-
latkozott a politikai helyzetről. Stere ki-

jelentette, hogy nem osztja dr. Lupu-
nak a stabilizáció kérdésében elfoglalt állás-
pontját s határozottan ellenzi az inflációt.

Stere ellenzi az inflációt

— Véleményem az, — mondotta Stere,
— hogy az infláció az az eszköz, amelyhez
az állam csak a legkétségbeesettebb hely-
zetében fordulhat, midőn semmilyen más
fizetési mód és eszköz nem áll már ren-
delkezésére. Az infláció alapja tulajdonkép-
pen egy nyilvános lopás. A fedezetnélküli
papirpénznek piacra való dobása nem old-
ja meg a gazdasági élet napirenden levő
nagy problémáit, ezzel szemben a legkü-
lönbözőbb agitációk forrása lehet.

Stere nem akar koncentrációt

A továbbiakban elmondotta Stere, hogy
Lupu, éppugy, mint Goga, meg van győ-
ződve arról, hogy Románia prevolucioná-
ris korszakot él. A falvakban valóban leir-
hatalatlan a nyomor és az elkeseredés egyre
nagyobb méreteket ölt. Lupu koncentrációs
kormányt követel, viszont Stere szerint a
koncentrációs kormány csak egy formát
jelent, azonban megoldásnak csak akkor
tekinthető, ha egy ilyen kormány valóban
alkalmas arra, hogy megtegye a helyzet
által megkövetelt lépéseket.

A 25 milliárdos költségvetés

Stere végül kitért a pénzügyi helyzet
bírálására. Kijelentette, hogy súlyosan té-
ved Argetoianu, midőn azt hiszi, hogy a
25 milliárdos költségvetés megoldja a ro-
mán állam problémáit. Egy ilyen költség-
vetés csak az általános válság elmélyíté-
séhez járulhat hozzá, hiszen annak 40 szá-
zalékát külföldi adósságok törlesztésére
és egyéb kiadásokra kell fordítani.

a kaszárnyákból lakásokat építsenek és az
erődöket lebontsák. Hiszen azok tapsoltak
a gondolathoz, akik meg is valósíthatnák.
Tehát biztosan nem fogják megvalósítani.
Mert Loebe elnök sem gondolta komo-
lyan. Csak ki akart találni egy új monda-
tot. Hogy ne töltsék el hiába az időt Bu-
karestben.
Mert nem lehet interparlamentáris kon-
ferenciára járni ebben a drága világban
minden pozitív eredmény nélkül. Végre az
még sem elég indok egy évről-évre nagy

pompával összeülő konferenciához, hogy a
delegátusok megismerik hol Bukarest, hol
Amsterdam, hol Prága gyönyörűségeit.
És nem is lehet tiz éven keresztül ugyan-
azokat a szavakat ismételni.
Ki kell találni valami újat.
Ha egyebet nem, egy új jelszót.
Hogy építsünk lakásokat a kaszárnyák-
ból . . .
Nyugodtan el lehet mondani, nem árt
senkinek sem.

VILÁG TUKRE

A könyv tragédiája

Kevés olyan évszázad van a kultur-
emberiség történetében, amelyet annyi
jogos jelzővel ruháztak volna fel, mint
a tizenkilencedik századot. Ezt a száza-
dot éppoly találoan nevezhetjük a tech-
nika, a kapitalizmus, a szocializmus, a
társadalomtudomány századának, mint
amilyen joggal a természettudomány,
a militarizmus és a kialakuló politi-
kai demokrácia korszakának is nevez-
hetnők.

Ezt a virágzó, gigászi, ember- és
társadalomátformáló századot azonban
egy, a fentieknél is diszebb és főleg
jellemzőbb jelző is megilleti. A nyom-
tatott betű, a könyv századának jel-
zője. Amilyen arányokban az anyagi
kultúra e forradalmi századának jó-
léte emelkedett, éppoly mértékben bon-
takozott ki szellemi kulturája. Ez a
szellemi kultúra szélességében és mély-
ségében, változatosságában és szinte
vakmerő eredetiségében a legkézzel-
foghatóbb bizonyosságnak annak az anyag-
elví megállapításnak, mely szerint a
kultúrák gazdasága és változatossága
az anyagi bőség és zavartalanság és
csakis ennek velejárója.

Szellemi kulturája minden korok-
nak volt s éppen e szellemi kulturák
dokumentumai azok, amelyekből többé
kevésbé tiszta képet tudunk alkotni
maguknak az illető nép, az illető kor-
szak, az illető társadalom gazdasági,
szellemi és morális irányzatáról. Ho-
meros Iliasa a hellén civilizáció, a hel-
lén képzeletvilág tükörképe éppugy,
mint Aristophanes vigjátékai, vagy
Aristoteles bölcséleti rendszere. A Bib-
lia a korabeli zsidó nép anyagi és szel-
lemi strukturájának visszfénye éppu-
gy, mint Horatius ódái, vagy Sallus-
tius leírásai a római impérium alatt
gönyedő népek és a kortársi Róma
egykori életének dokumentumai.

A tizenkilencedik század és a husza-
dik századelő szellemi élete azonban
minden más előző korok szellemi éle-
tétől strukturálisan különbözik, mint
ahogyan a tizenkilencedik század anya-
gi kulturája is minden előző századot
felülmúl mennyiségi és minőségi gaz-
dagságával. A gépipari termelés nem-
csak egy új uralkodó osztályt, egy új
plutokráciát alakított ki, de a széles
néprétegek igényeit is megsokszorozta.
A gigantikus arányú világvárosok ki-
alakulásával a szellemi igények is óri-
ási mértékben megnövekedtek. Ez a
természetes következménye volt a
nagyvárosok kialakulásának, mert a
történelem bizonyossága szerint a nagy
kultúrák, a nagy szellemi áramlatok
centrumai mindenkoron a városokban
voltak, onnan áradtak szét a kulturvi-
lág messzeesőbb területeire.

Az ókor, a középkor szellemi világa,
ha belső értékben nem is áll alatta a
tizenkilencedik század kulturájának,
de változatosságában nem veteked-
tik vele. A kapitalizmus volt az, mely
a polgári szabadgondolat bölcsőjét rin-
gatta, majd később férfias sudárba
szökkenett. Amint politikai vonat-
kozásban a kapitalizmus teremtette
meg a parlamenti demokráciát, ugy
tudományos és művészi téren a kapi-
talizmus volt az, mely utat nyitott a
gondolatok, az egymással gyakran
homiokegyenest ellenkező művészi
irányzatok sokaságának is. A könyv,
mint a gondolatok kézzelfogható hor-

A távolkeleten a helyzet változatlanul feszült...

Orosz szovjetcsapatok átlépték a mandzsuri határt és Chaillar stratégiai gócpont felé nyomulnak előre

Ujabb japánellenes zavargások voltak Mandzsuriában. Lemon-
dott a kínai külügyminiszter

London, október 1. Tokióból jelentik, hogy a Mikden közelében levő Kai Yuan közelében háromezer főnyi kínai katonaság és japán őrszázadok között többórás tüzharc folyt. A kínaiakat elkeseredett küzdelem után sikerült visszaverni. A japánok vesztesége 3 halott, 17 sebesült.

Mandzsuriában a helyzet még mindig feszült. Több kisebb városból újabb japánellenes zavargásokat jelentenek. Ezzel egyidejűleg Honkongban a banki kormány tárgyalóbizottsága megkezdte az eszmecserét a kantoni forradalmi kormány megbízottai-
val a két kormány közötti együttműködés létrehozatala érdekében.

London, október 1. A terrorista diákok által brutalizált és életveszélyes állapotban kórházban fekvő Wang kínai külügyminiszter lemondott. Tárcáját felajánlották Sze londoni kínai nagykövet, népszövetségi fődelegátusnak, aki Genfben tartózkodik. De a nagykövét híre szerint nem fogadta el a külügyministerséget.

Genf, október 1. A népszövetségi tanács október 14-ig elhalasztotta ülését. E napon folytatni fogják a kínai-japán ellentéték elsimítására irányuló akcióit. A tanács egyébként mind két kormányhoz újabb jegyzőket intézett, amelyekben a mielőbbi békés elintézését sürgeti a mandzsuriai kérdésben.

London, október 1. A British United Press lapzártakor érkezett szenzációs jelentése szerint a szerdáról-esütörtökre virradó reggelen az orosz vöröshadsereg távolkeleti osztagai átlépték a mongoliai határvidéket és gyors menetelésben haladnak Chaillar északi mandzsuri város felé, amely a mandzsuri vasútvonal egyik fontos stratégiai pontja.

A vörös katonai osztagok az Amur egyik mellékfolyójának állapításával kezdték meg előnyomulásukat, amelyek határos támogatására tízezer lovas századot és három tankosztágot is utbíndítottak.

A távolkeleti vöröshadseregyarancsnokság a mongol határ állapítását azal indokolja, hogy megfigyelt repülői jelentése szerint Mongólia északi határán és Kelet-Szibéria határvidékén orosz ellenforradalmi, úgynevezett fehérgárdisták gyülekeznek, amelyeknek csapatmozdulatait a szovjet hadvezetősége pillanatig sem nézheti tétlenül. Hogy a szovjet hadvezetőségek ez az indoklás mennyiben felel meg a valóságnak, ebben a pillanatban nem tud-

ható. Nem lehetetlen azonban, hogy az orosz hadvezetőség csupán kifogásul használja fel ezt az indokolást arra, hogy a mandzsuri vasútvonal megszállására irányuló törekvéseit leplezze s a vasútvonal megszállásával úgy a japánok, mint a kínaiak felé

jaft accompli-t teremtsen. Nincs kizárva az sem, hogy az oroszok belövése Mandzsuriába a japán, illetőleg a kantoni kínai forradalmi kormány titkos intervenciójára történt s rejtett célja az, hogy a mandzsuri lakosság körében keltett forradalmi propagandával

Hoover újra jelölteti magát a jövő évi amerikai elnökválasztáson

Háromszáztizenhatmillió dollárral kevesebb kiadást irányoz elő az új amerikai költségvetés

London, október 1. Coolidge volt amerikai elnök nem lép fel a jövő évi elnökválasztáson.

Ugy tudják, hogy Hoover újra jelölteti magát. A demokraták elnökjelöltje Frank Roosevelt, Newyork állam

jelenlegi kormányzója lesz.

Washington, október 1. A kongresszus őszi ülészaka elé terjesztendő költségvetés a takarékosági programhoz képest 316 millió dollárral kevesebb kiadást irányoz elő, mint ahogy

azt eredetileg tervezték. A legnagyobb megtakarítást érték el a mezőgazdaság állami segélyezésének csökkentésével, amelyet 342 millióról 161 millió-ra mérsékeltek.

Munkanélküliek verték szét Londonban a konzervatívok gyűlését

Törvényjavaslat készül Angliában az árdrágítás letörésére

Október ötödikén konferenciára ül össze a munkáspárt. Macdonald közvetlen tárgyalásokat folytatott Gandhival és Aga Khánnal. A jövő héten tartja legközelebbi ülését az alsóház

London, október 2. Az élelmiszerpiacon áremelési folyamat indult meg. A kormány most szövegezi azt a javaslatot, amelyben a drágítók elleni rendszabályokat foglalják össze.

Az élelmiszertanács közgei állandóan figyelemmel kísérik az árakat. Egyébként Macdonald miniszterelnök az alsóház mai ülésén is bejelentette, hogy a kormány közelebről törvényjavaslatot terjeszt be a parlament elé, melyben védelmet fognak nyújtani a közönségnek a közszükségleti cikkek drágulása ellen. A miniszterelnök közölte egyúttal azt is, hogy az alsóház legközelebbi ülését jövő szerdán tartja. Henderson azon kérdésére, hogy a jövő szerdai ülés a házfelosztás előtti utolsó ülés lesz-e, Macdonald nem

adott választ. Egyidejűleg tegnap este Macdonald az alsóházban levő dolgozó szobájában külön-külön tárgyalt Gandhi nacionalista vezérrel és Aga Khánnal, az indiai mohamedánok szövetségi fejevel a mohamedán-hindu ellentétekről.

London, október 2. A konzervatívok egy gyűlését tegnap több ezer munkanélküli lármás felvonulása zavarta meg, akik vörös lobogók alatt zajongva fogták körül a gyűlés színhelyét, az internacionálét énekelték, majd lázító szónokaik beszédeit hallgatták meg. Félórás tüntetés után nagyobb lovas és gyalogos rendőrsztag közbeavatkozott s a rendezvaró tömeget szétoszlatta.

Tekintettel az éles tömeghangulatra

a parlamenti ellenzék október 5-én tartja pártkonferenciáját. Ezen megvitatásra kerül a munkáspárt új programja és állásfoglalása a nemzeti kormány nyal szemben.

Ujabb jelentések szerint az Angol Bank újabb aranyigénylést támasztott a skót pénzügyekkel szemben. Most Skóciából ismét mintegy 17 tonna súlyú aranyszállítmányt várnak Londonba.

A fontválsággal kapcsolatban a Nemzetközi Fizetések Bankja igazgatótanácsa október 12-én ülést tart, amelyen többek között az angol valuta-krisis ügyével is foglalkozni fognak. Az ülészak előreláthatólag legalább két napot fog igénybe venni.

Otmilliólejes kártérítést követelnek Barbu Stirbeytől egy alaptalan feljelentés miatt

Ha egy volt miniszterelnök azt hiszi, hogy merényletet akarnak elkövetni ellene

Bucuresti-Bukarest, október 1. (Az Uj Kelet tud.) A bukaresti törvényszék második szekciója előtt igen érdekes bünygyi tárgyalás vette kezdetét. Vádlottként Barbu Stirbey herceg, volt miniszterelnök szerepelt vádlottként ebben a mindennapi érdekességű perben, amelynek előzményei Románia alkotmányos életében történt nagy változásokban keresendő. Ismeretes, hogy Barbu Stirbei nemcsak az ország egyik leggazdagabb embere, hanem az udvarnál levő nagy befolyása folytán elhatározó módon irányította a külpolitikát a belpolitikai élet menetét is. Barbu Stirbey befolyásának szálaít azonban váratlanul ketté szakította az uralkodó hazatérése. Stirbey herceg röviddel Károly király trónralépése után elutazott az országból.

A bukarest-párizsi gyorsvonaton történt aztán az az incidens, amelynek a bukaresti törvényszék előtt akadt folytatása. A herceg, akinek idegeit az események nagyon megviselték, tudomást szerzett arról, hogy a vonaton utazik egy Nicolae Terrianu nevű bukaresti ur, akiben ő politikai ellenfelét sejtette. A herceg a legelső osztrák állomáson leszállt a vonatról és az állomás rendőrségén feljelentette Terrianut, hogy revolveres merényletet akart ellene elkövetni. Az osztrák rendőrség minden további nélkül hitelt adott a volt miniszterelnök szavainak Terrianut leszállították a vonatról, le tartóztatták és negyvennyolcórán őrizetbe vétel után száműzték Ausztriából. Terrianu nem nyugodott bele a történetbe és az ilfovi törvényszéken pert indított Barbu Stirbey ellen „rágál-

mazó feljelentés” miatt. Ezzel egyidejűleg bejelentette, hogy ötmillió lejes kártérítést követel a hercegtől. Az ügy tárgyalását tegnap kezdte meg a bukaresti törvényszék. Barbu Stirbey képviselőben Mihai Mora bukaresti ügyvéd jelent meg. Budisteanu ügyvéd Terrianu jogi képviselője kifogással élt ez ellen, azt vitatva, hogy bűnperben a vádlott nem képviselheti magát, hanem személyesen kell a tárgyaláson megjelennie. Mora ügyvéd viszont orvosi bizonyítvánnyal igazolta, hogy kliense beteg s egy külföldi szanatóriumban épülés alatt áll. Eppen ezért kérte a tárgyalás elhalasztását a vádlott felépüléséig. Alevra ügyész csatlakozott ehhez az állásponthoz s a bíróság hosszas tanácskozás után november 30-ra halasztotta el a per tárgyalását.

A Zsidónő Szakácskönyve

1000-né több kitűnő recept. A közel 400 oida as, szép kiállítású vászonötéses könyv

ÁRA: 300 LEI

Kapható az UJ KELET könyvosztályában

1. október 2.

még nem tette kötelességét, ha előfizetési ékát...

Uj Keletnek,

t akarja, hogy rdélyi zsidóság len organuma talanul teljesít-kötelességét!!

iskolák, fürdők, jó ak fölött, sőt van sincs, sem rádió. apot okozza, hogy ándorolnak. Nagy agzatásának, hogy a választói jogot, i a kollektiv gaz- ja továbbá az ad- gy a zsidó telepe- jk. Az újság kö- idő telepes ügye!

onkitott ár határon

tóber 1. A bolgár örtennek inciden- k legéberebb fi- dnek. Ezek a je- lyes tiltakozásra és várható volt, s lesz a sikere. n elemek nem szü- smét egy gyaláza- r a belügyminisz-

Caracuti község s ruházatu ember ott hulláját fedez- tték a két holttes- állapították, hogy Jon macedón tele-

örőség bizonyosra elepest bolgár ko-

zulmánok mohamedák a londoni konferencián

ngol politikai kö- k most a London- sztal konferenciá- ok azért nem jut- differenciák az an- egyre jobban ki- a tárgyaló feleket révén szeretné rá- uk feladására. A sidók rovására tör- an.

z indiai mozlímok ői hajthatatlanok- yos hindu javasla- an azonban az an- értek nekik egyéb ztük Palesztinában és hajlamosaknak al való kompro- Ali, az indiai moz- azoknak, akik az ncessziókat a tár- etelik. Mielőtt Pa- konferenciára uta- nyilatkozatot tette

béke nem jelenti és rendezését, ha- oblema megoldásá- anhatóság alatt álló k tömegeink van-

mozlímek egy má- ókkal szemben re- konferencia mozlím ést Schaukat Ali- len indiai mozlím- enzékben áll Schau- Surali Jumen. Ó az zlíme szószólója a alkalommal tiltako- ohamedánok a kon- argyalnak, mint In-

Csendes beszélgetés Puskinnal, az utolsó orosz cár utolsó kamarásával,

aki most az egeresi villanyosüzem kintijában kenyeret és pálinkát árul a munkásoknak. A cári udvarban tudtak Lenin létezéséről — de Szentpétervár messze van Szibériától

Cluj-Kolozsvár, október 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Az egeresi villanycentrálé felavatásának ünnepi bankettjén ismerkedtem meg Puskinnal, II. Miklós, az oroszok utolsó cárijának utolsó udvarmesterével. Már a szláv szerelmi líra melegszi kobzosára emlékeztető név is elegendő lett volna, hogy felhívja figyelmemet különös, zárkózott szomszédomra. Kopott kifényezett ruháját meghazudtoló eleganciával és könnyedséggel kezelte a kést és a villát. Fegyelmzetten és szakértelemmel ivott, ahogyan csak azok tudnak inni, akik etikettes lakomákon idegztették be magukba a korhely diszciplínáját. Ezüstös bajusz az időtől behavazott haj kölesönztek előkelő tónust szüszavú szomszédomnak, akinek melankólikus, borongós kék szemében csak akkor gyúlt fel egy pillanatra a termen előmlő kedélyes hangulat visszfénye, midőn durrogni kezdtek a pezsgős üvegek.

Puskin, a kamarást, a nagy szociális átalakulás dobta ki a világba megannyi sok társával együtt. Az ál-nagy hercegek és talmi gárdatisztek inflációja mellett — akik a forradalom után valósággal előzölöttek a világot — a hercegkisasszonyok mellett, akikbe a legbizonytalanabb külsejű, vidéki bárókban is beletűközik az ember, van egy igazi orosz emigráció is, amely nem mulatóhelyeken váltja fel aprópénzre egy, a forradalom által elsöpört világ fényét. Ezek többnyire az első évek tompa kábulata után beletűródték a megváltozhatatlanba és csendes polgári pályákra irányították hányatott életüket.

Ezek közé tartozik a szomszédom is: Puskin, az udvari kamarás.

Az új villamosüzem mamut-épülete mellett hirpadt fedelű, egyszerű fabarok áll. E pillanatban a volt kamarás lakóháza. Egyik része hálószobául szolgál a Puskin családnak, a másik pedig egyidejűleg tölti be a konyha, az ebédlő és a szalón szerepét. A bankett után ide invitál be szomszédom csendes beszélgetésre. Odakint az idejekorán beköszöntő tél hirnökei kergetőznek eszeveszett iramban, idebent pedig két asszony teázik csendesen egy fődétlen, egyszerű deszkaasztal mellett. A kamarás felesége és őszhajú édesanyja. Hellyel kínálnak meg. Bocsánatot kérnek a „szoba” rendtelenségéért. Aztán mind a hárman lesütik

szemüket és hallgatnak. Végül megszólal Puskin:

Kantinos — semmi egyéb

— Mit is mondhatnék én egy ujságírónak? Én csak voltam. Most egyszerű tisztviselő vagyok. Vagy, ha jobban tetszik: a villanyosüzem kintinosa. Semmi egyéb...

Megint hallgatnak s magam is kínosan feszengem helyemen. Bármit is kérdeznék, valamelyik fájó pontját érinteni három embernek, akik azott verébeként gubbasztanak itt, előttem. Valamit mégis csak kell kérdezni:

— Hogy került a cáriudvarba?

— A volhyniai nemesei követüké választottak meg. Így kerültem Szentpétervárra. Kineveztek a miniszterelnökség titkárnak és éppen husz évvel ezelőtt kerültem be a cári udvarba.

— Milyen embernek ismerte a cárt?

A kamarás nem beszélhet a cárról

A cárt? A kamarás nem nyilatkozik erről a kérdéssel. A felesége szólal meg helyette:

— Nagyon jószívű ember volt. De gyenge jellem. Másokra hallgatott s ez volt a végzete.

— Nem gondolta a cárt, hogy ilyen vége lesz a háborúnak? Miért nem igyekezett megakadályozni?

Ismét nagy csend támad. Puskin végül nehezen elhatározza magát arra, hogy válaszoljon:

— A cárt nem akarta a háborút. Félt a háborútól. Az udvarban két párt volt. Az egyik a cárt mellé állott, a másik pedig a háborút sürgette. A francia befolyás érvényesült és győzött. Mindannyian azt hittük, hogy nem tarthat tovább, mint egy két hónapig. Azután ismét visszajöttek az aranjuetz szép napok. Amikor feleszmélünk, már késő volt.

„Nem érdemes beszélni róla”

Rövid, szaggatott mondatokban beszél a volt kamarás, aki a cárt közvetlen közelében élt és mint a kamarilla egyik tagja, ismerte jól azokat a személyi és világpolitikai szálakat, amelyek a cári udvaron keresztül szövődtek. Néhány mondat, de benne van az újkor történelmének egy döntő jelentőségű fázisa. A cári udvarról kérem, hogy beszéljen. Mi volt Rasputinnal?

— Rasputin? — Ismételi a kamarás és kék szemei felett összeráncolja szemöldökét. Nem érdemes beszélni róla...

Az udvarban nem szerették az égszemű szerzetest, Paleologue írja naplójában, hogy irigyelték a cárnőre gyakorolt félelmetes befolyásáért. A kamarás anyját azonban érdekli a kérdés:

— Az úgy volt, hogy a cárevics megbetegedett. Valami bőrbaja volt, az orvosok nem tudták gyógyítani. A cárnő megtudta valahogyan, hogy Rasputin titokzatos gyógyszerekkel tud gyógyítani. Elhívatta az udvarhoz. Rasputinnak sikerült

is pillanatnyilag meggyógyítani a cárevicsét. Attól kezdve a cárnő állandóan ott tartotta maga mellett. A cárt gyenge akaratú ember volt, a felesége diktált az udvarban. Rasputin pedig mindent el tudott érni a cárnőnél.

Az öregasszony valóságos tűzbejön:

Szentpétervár messze volt Szibériától

— Korrupt volt. Pénzért neveztetett ki jelentéktelen senkiket miniszterekké és követekké. Bár sohse létezett volna.

— Lenint ismerte? — kérdelem a kamarást.

— Tudtam róla, hogy létezik. De az udvarban keveset hallottunk forradalmárokról. Szentpétervár messze volt Szibériától...

— És a cárt nem tudott arról, hogy az orosz paraszt nyomorog és elégedetlen?

Benne vagyunk az aktuális kérdésekben. A volt kamarás nem szívesen beszél erről sem. Nem tartozott az ő metierjéhez. Felesége, egy nagyon disztintívált és intelligens uriaszony szólal meg:

— A nyomor nem mindenütt volt általános. Délen és Beszarábiában, ahol a föld gazdagon terem, igen jómódban éltek a parasztok. Csak északon volt nagy a nyomor, ahol zord az időjárás és vevéjékes munkával is csak keveset lehet kihozni a földből. A cárt pedig úgy tudta, hogy az orosz parasztok szeretik őt. És ez igaz is volt javarészt. A parasztnak az Isten után mingyárt a cárt következett.

Három válasz, három világ

— És mit gondolnak, visszajöhet még egyszer a régi Oroszország?

Nyomasztó csönd támad egy pillanatra. Azután mind a hárman válaszolnak:

Az öregasszony: En már a föld alatt leszek talán, de a cári uralomnak vissza kell jönnie.

Puskin: Ki tudná ezt megmondani?

A felesége: Nem hiszem, hogy a régi idők valaha is visszatérnének. Hiszen azóta egy új generáció nőtt fel Oroszországban, amelyet már az új szellemben neveltek...

Három válasz: három világ.
Kasztner Rezső

A Journal de Geneve a Laval washingtoni látogatása utáni időpontra jósolja a világválság enyhülését

Már október 10-én indul Laval Amerikába

Párizs, október 1. A Paris Midi beavatott helyről úgy értesült, hogy Laval miniszterelnök nem október 17-én, hanem már 10-én, esetleg 12-én indul Washingtonba.

A francia miniszterelnök Le Havre-ban száll hajóra s három hetet fog Amerikában tölteni. Távolléte alatt Tardieu belügyminiszter látja el a mi-

niszterelnöki teendőket.

Geneve, október 1. A Journal de Geneve a világválság enyhülését Laval washingtoni látogatása utáni időpontra jósolja be. A két államférfi kétség-telenül meg fog állapodni valamilyen szanalási tervben s ennek hatásai a helyzetet enyhíteni fogják.

Haldoklik a jugoszláv táncrekorder

A kimerültségtől idegrohamot kapott, törni, zuzni kezdett, megverte a zsűri tagjait, úgyhogy a mentők kényszerzubbonyt adtak rá

Belgrád, október 1. Az egész világon jár ványszerűen dühöngő rekordjavítási örületnek ujjabb, súlyos áldozata van, ez alkalommal Mosztárban.

Egy Bozsics Jakab nevű fiatal mosztári vasutas vállalkozott az egyfolytában való táncolás eddigi világrekordjának megdöntésére. Az időtartam táncolás világrekordját — tizenegy nappal — egy olasz fiatalember tartja és ezt a rekordot akarta Bozsics megdönteni.

Az ambiciózus vasutas a mult karácsonykor már kísérletet tett a világrekord megdöntésére, de gyenge fizikuma miatt terve nem sikerült. A jugoszláv rekordot megdöntötte ugyan, de a világrekord megdöntéséhez már nem volt ereje.

Arról felesleges itt beszélni, hogy az ilyen „világrekordoknak” általános emberi és gyakorlati szempontból semmi értékük és jelentőségük nincs, mert az emberi szerves teherbíró képességének sokkal nagyobb példáját adták többek között az óceánrepülők, a hajózás, a sarkutazás és a szörnyű világháború hősei. Az ilyen rekordkísérletek nem egyebet labilis üzletnél és egy kis feltűnési viselkedésnél. A mosztári vasutas szintén egy „rendezőbizottság” hálójába került, amelynek tagjai jól felfogott üzleti érdekből rábeszélést Bozsics Jakabot, hogy ne álljon meg fele uton, hanem készüljön fel a világrekord megdöntésére. A vasutas karácsony óta szorgalmasan trenirozott, míg végül az elmúlt pénteken hozzá látott a tánchoz.

A produkció színhelye az egyik mosztári táncokl volt. Az eredmény ellenőrzésére külön zsűri alakult, amelynek tagjai felváltva inspekciózták a tánchelyiségben.

Eleinte jól ment a tánc, Bozsics erőteljesen keringett a parketten. Szólt a zene. Tangó, koló, fox, valcer felváltva. Esténként sokan nézték a rekordert, persze illő belépődíj ellenében. Hétfőn este Bozsics már tántorogva, bizonytalan lépésekkel forgott a teremben. Arca felpuffadt, szeméi üvegesen meredtek a levegőbe.

Egyszerre megtántorodott és végigvágódott a parketten. Ugy esett össze, mint egy darab fa. A zsűri tagjai oda rohantak, rántogatták, bökdösték, de hiába. A vas-

utas, aki jobban megszokta a vonaton való utazást, mint a táncot, eszméletlen volt. Ijedt futkosás támadt a teremben, míg végül sikerült a rekordert eszméletre téríteni. Alighogy kinyitotta a szemét, a zsűri tagjai felszólították, hogy folytassa a táncot. Erre a végső kimerült Bozsics is annyira dühös lett, hogy idegrohamot kapott, törni-zuzni kezdett a teremben, majd nekiesett a zsűri tagjainak és agyba-főbe verte őket.

A dühöngő táncrekordert sehogy sem sikerült megfékezni. Bozsics mint egy örült, tört, rugott, harapott. Már több sebből vérzett, amikor megérkeztek a mentők és kényszerzubbonyt huztak a szerencsétlen fiatalemberre, akit beszállítottak a kórház elmeosztályára.

Bozsics Jakab most élet-halál közt lebeg állandóan félrebeszél, magas láza van. Az orvosok nem biznak felépülésében.

— Forradalmi jellegűt öltének a kuba felkelések, Londonból jelentik: A Presse Association jelenti, hogy a kubai Havannában a forradalmárok és a kormánycsapatok között véres harcok dúlnak. A külvárosokban állandó tüzharc folyik, melynek során 20 ember elesett. A felkelők támadása tulnó a mindennapi csetepaték jelentőségén és forradalmi jellegűt ölt. A bombamerényletek a középületek ellen egymást követik. Tegnap a pályaudvar melletti postahivatalt robbantották fel a lázadók. A posta a levegőbe repült és hét postatisztviselő életét veszítette. A belvárosban a lakosság a rémület óráit éli át.

Háromszáz embert gyilkoltak meg a kínaiak a koreai határon. Londonból jelentik: A japán hadügyminisztériumba jelentés érkezett, mely szerint Korea és Mandzsuria határára régi kínai katonákból összeverődött banda véres pusztítást véghez a koreai lakosságban. Az értesülések a vérengzések fantasztikus méreteiről számolnak be. Eddig nem kevesebb, mint 300 halotta van a mészárlásnak. Diplomáciai körökben foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy kormánycsapatokat küldjenek a koreai vérengzők megfékezésére.

Szenzációsan olcsó könyvek

Adler: Marx, a gondolkodó	Lei 25
Adler: Alkoholizmus és szakszervezetek	Lei 4
Andersen: A muzikális malac	Lei 7
Andrejev: A pince mélyén	Lei 48
Balzac: A lidérc	Lei 20
Barbusse: Jézus	Lei 65
Bauer: A szocializmus utja	Lei 6
Bernstein: A gazdasági történet alapvonalai	Lei 20
Bernstein: Mi a szocializmus	Lei 5
Bernstein: Görlitzi pártprogram	Lei 12
Bernstein: Lasalel Ferdinand és jelentősége	Lei 18
Csehov: Kisértetes éjjel	Lei 40
Csehov: Idegenkenyéren	Lei 40
Csehov: A fekete barát	Lei 40
Csehov: A koldus	Lei 40
Farkas: Kisértetek	Lei 80
Frensen: A z Anna Hollmann el-süljedése	Lei 15
Gergely: Játszik az ucca	Lei 25
Hamsun: Őszi csillagok	Lei 15
Jászai: Az agtáció	Lei 4
Kasza: Mi az igazság	Lei 5
Vanczák: Szakszervezeti demokrácia	Lei 5

Kertész: Nemzetköziség utja	Lei 40
Lasalel: Az alkotmányról	Lei 6
Lasalle: Munkásprogram	Lei 6
Macdonald: Szocializmus és társad.	Lei 48
Marx: Osztyárharcok Franciaországban	Lei 48
Marx: Bér és profit	Lei 20
Marx: Harmadik Napoleon államcsinye	Lei 20
Marx: olgárháboru Franciaországban	Lei 20
Masekincs: A világ népeinek meséiből	Lei 30
Migray: Egy keresztény szociális állam története	Lei 18
„ Az internacionalé története	Lei 25
„ Egyház ésmunkáskérdés	Lei 5
Müller: Marx és szakszervezetek	Lei 15
Multatul: Max Havelár	Lei 45
Pach: Társadalmi ember élete	Lei 25
Pargus: Állam, ipar, specializmus	Lei 20
Róka Tóni: Erger-Berger	Lei 35
Rubin: Egy szegénydiák feljegyzései	Lei 5
Snowden: Ha a munkáspárt uralomra jut	Lei 8
Szemes: Mi az osztályharc	Lei 5
Webb: Kapitalizmus hanyatlása	Lei 65

Kaphatók az „UJ KELET” könyvosztá yában Vidőkre utánvéttel, vagy az összeg és a portóköltség (péna, vagy bélyeg) előzetes beküldése után szállítunk!

„Rom sülk la

Loebe szociál az interparlan

A leszer

Bucuresti-Bukar parlamentaris unió... (text continues)

Pompei köszöne megválasztását. U... (text continues)

Jorga miniszter... (text continues)

A főtítkári jelen... (text continues)

Loebe köszönete... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

Bozsics Jakab... (text continues)

"Romboljuk le az erődöket, semmisítsük meg az ágyukat és építsünk lakóházakat a kaszárnyákból"

Loebe szociáldemokrata képviselő, a német képviselőház elnöke megrázó erejű beszédet mondott az interparlamentáris unió bukaresti konferenciáján. Pompei professzort, a román képviselőház elnökét választották meg a konferencia elnökévé.

A leszerelésről, a gazdasági válságról és a nemzetek együttműködéséről tárgyaltak a konferencián

Bucuresti-Bukarest, október 1. Az interparlamentáris unió kongresszusa csütörtökön délelőtt kezdődött a Kamara épületében. Az ünnepi ülést Lafontaine elnök nyitotta meg, aki rámutatott az unió 10 éves munkájára és céljára, amely egy új világot akar teremteni. Méltatta a leszerelés fontosságát, amely lehetővé fogja tenni a pénzügyi és gazdasági fejlődés megindulását és a béke biztosítását. Ajánlja, hogy elnöké Pompei-t, a román kamara elnökét válasszák meg, akinek tudományos működését magasztalja.

Az elnöki székfoglaló Pompei köszönettel fogadja elnökké megválasztását. Üdvözi a román parlament és a nép nevében a delegátusokat, az összes nemzetek testvéri együjtését és biztosítja őket, hogy Románia mindig azokat az ideálokat fogja szolgálni, amelyek az unió is maga elé tűzött. Méltatja az unió megalkotójának, Kremernek és Paszernaknak emlékét, majd hangsúlyozza, hogy Románia nyitott kebelrel várja az összes nemzetek hivatott képviselőit.

Jorga miniszterelnök a kormány nevében üdvözi a delegátusokat, akiknek jókívánásait tolmácsolja és eredményes munkát kíván a béke érdekében.

Ezután megejtették a választásokat. Alnökök Loebe német birodalmi gyűlési elnököt, Montagu (Amerika), Carton de Wiard (belga), Olsem (dán), Marlin (francia), Berzeviczy (magyar), Papanastasiu (görög), San Martino (olasz) és Huber (svájci) delegátusokat, főtítkárrá pedig Janga norvég képviselőt választották meg.

A főtítkári jelentés felolvasása után Iszate Micescu, a román delegáció előadója a világhoziról beszél és hangsúlyozza, hogy meg kell menteni a nemzetek személyeit és az igazságot, erőteljes propagandát kíván az összes nemzetek között lefolytatni.

Loebe köszönetet mond a meleg fogadtatásért, majd foglalkozik a leszerelés problémájával. Ez az a kérdés, amely a gazdasági krízis szülőke. A válságot az emberek rosszszaga okozza. A világnak nincs hiánya élelemben, egyik országnak a búzája, a másiknak a szene, de az elzártság igazságtalan és aránytalan. Gondoskodni kell arról, hogy mindenhol jusson elegendő élelem. Ezért helyre kell állítani a gazdasági egységet és ennek egyik legfontosabb megteremtője lenne a franciáknak vámunio. A francia miniszterek berlini látogatása új korszakot jelent ebben az irányban. A világot gyors akcióra kell készíteni, hogy megmentse önmagát.

Semmisítsük meg az ágyukat — így fejezte be nagyhatású beszédét a német parlament szocialista elnöke, — a kaszárnyákból lakásokat csináljunk és bontsuk le az erődöket.

(A továbbiakban a következők következnek.)

Papanastasiu szintén a berlini miniszterlátogatás jelentőségére mutat rá. Pompei elnök ezután berekesztette a déli ülést megnyitó ülést.

A francia delegáció ma délben Jorga miniszterelnöknél volt kihallgatáson.

Leszerelés és kisebbségi kérdés

Bucuresti-Bukarest, október 1. Az interparlamentáris unió ma délutáni ülésén Grätz Gusztáv magyar delegátus szólt az elnökhöz. A volt magyar pénzügyminiszter a magyar delegációnak a leszerelés problémájával szemben elfoglalt álláspontját ismertette, kijelentve, hogy a magyar delegáció súlyos csalódás érné, ha az interparlamentáris unió nem foglalna határozottan állást ebben a kérdésben. Az unió megalkotói annak idején az a cél tűzött, hogy erős szervezetet teremtsenek, amely a kellő eréllyel fogja a világbéke ügyét szolgálhatni. A továbbiakban Grätz Gusztáv kisebbségi kérdéssel foglalkozott, majd részletesen fejtegette a gazdasági válság nemzetközi összefüggéseit. Beszédét a nemzetek közötti együttműködés szükségességének hangoztatásával zárta be.

A francia delegátus mindenekelőtt Pompei elnököt fejezi ki a román parlament

csoporthoz a külföldi vendégek fogadtatásáért. Ő is a leszerelésben látja az interparlamentáris unió tanácskozásainak legfontosabb programját. A mai egye-

temes anarchia egyik oka abban keresendő, hogy az államok eszeveszten fegyverkeztek, ahelyett, hogy a béke és a nemzetek közötti megértés útjait keresték volna.

Ma tárgyalja a törvényszék Averescu marsallnak Tilea volt alminiszter ellen indított sajtóperét

Ugy Averescu, mint Tilea megjelennek a tárgyaláson

Cluj-Kolozsvár, október 1. A kolozsvári törvényszék második szekciója ma reggel kivételes érdekeségű sajtóper ügyében kezdte meg a főtárgyalást. Annak idején részletesen beszámoltunk arról, hogy Averescu marsall sajtóperét indított Tilea Viorel volt nemzeti parasztpárti alminiszter ellen, aki a Chemarea-ban támadó cikket irt a marsall ellen. Tilea Viorel cikkében azt a vádat hangoztatta, hogy a királyi restaurálása alkalmából megjelent királyellenes röpiratokat Averescu marsall szerkesztette.

Averescu rágalomnak minősítette Tilea vádjait és ezen az alapon indult meg a nem mindennapi érdekességű sajtóper. Averescu marsall számára, úgy is mint politikusnak, de főként mint a legmagasabb katonai rangban lévő tábornoknak minden érdeke megkívánja, hogy a nagyhercegi vád alól tisztázza magát.

A törvényszék az első tárgyalást nem tarthatta meg, mert Tilea Viorel betegség címén kimentette magát a tárgyalásról. Az esetnek nem mindennapi érdekessége volt, hogy Averescu marsall kérésére a törvényszék hivatalos bizottságot küldött ki Tilea Viorel lakására, mely ágy

ban találta az alminisztert, aki a magánvád képviselőinek állítása szerint az azt megelőző napon még vígan korzózott az uccán.

Ugy értesülünk, hogy a tárgyaláson ezuttal dr. Tilea Viorel megjelenik, Averescu marsall pedig tavirátilag értesítette kolozsvári hivatást, hogy a csütörtökre virradó éjszaka megérkezik és részt fog venni a sajtóper főtárgyalásán. Ugy jogászai, mint politikai körökben óriási érdeklődés előzi meg a két politikus nyilvános összecsapását.

Sikeresen szerepelt a Zsidó Párt a csehszlovákiai községi választásokon

Prágában és Pozsonyban 2-2 mandátumot kapott a Zsidó Párt

Prága, október 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). Tegnap nyertek végleges befejezést a csehszlovákiai községi választások, amelyek általában a baloldali pártok előretörését eredményezték. A választási küzdelem rendkívül elkeseredett volt, amire jellemző, hogy például Pozsonyban 26 párt vette fel a harcot a községi mandátumokért. A legtöbb mandátumot a nemzeti szocialisták, a szociáldemokraták és az agráriusok hódították el.

A községi választásokon részt vett a nemrégiben megalakult csehszlovákiai Zsidó Párt is, amely az ország fővárosában, Prágában igen szép sikert könyvelhetett el. Az önálló zsidó listára Prágában 8109 szav

vazatot adtak le, míg az 1929 évi parlamenti választások alkalmával 6326 szavazatot adott a zsidó listára. A választás eredménye alapján a Zsidó Párt két mandátumhoz jut a prágai városi tanácsban. A mandátumokat Norbert Adler, a csehszlovákiai cionista szervezet központi bizottságának elnöke és dr. Friedmann Ferenc, a Zsidó Párt ügyvezető elnöke kapták meg. Prágában egyébként a Stribny-párt tört előre. Itt a nemzeti szocialisták 107.147 szavazatot, a szociáldemokrata párt 67.004, a nemzeti demokraták 70.129 szavazatot és a kommunisták 58.900 szavazatot kaptak. Ugyancsak éles volt a választási küzde-

lem, ahol a zsidóság erejét ezuttal meglehetősen szétforgácsolták a különböző speciálisan gazdasági jelszavakkal harcra induló csoportok. Négy évvel ezelőtt három mandátumot ért el Pozsonyban az önálló zsidó lista, amelyre akkor 2877 szavazatot esett. Most a zsidó szociáldemokraták külön listát állítottak maguknak és 563 szavazattal sikerült egy mandátumot biztosítani maguknak, míg az önálló zsidó listára 2266 szavazatot esett, ami két mandátumot jelent. Pozsony zsidó városatyái dr. Reisz Gyula országgyűlési képviselő és Knöpfelmacher Izidor sörgyári igazgató lesznek.

Hivatalos statisztika Románia mezőgazdasági adósságairól

4 millió földbirtok közül 64 ezerről készített kimutatást a miniszterium. Az ország összes birtokainak másfélszázaléka több mint egymillárddal van megterhelve

Bucuresti-Bukarest, október 1. (Az Uj Kelet tudósítójától). Az Adeverul mai száma közli a romániai mezőgazdasági adósságok statisztikáját. A kimutatást a földművelésügyi minisztérium mellett működő kutató intézet bocsátott ki, mely országrészeként állítja össze a mezőgazdasági adósságokat. Ha a kimutatás alapján bírálunk el az ország mezőgazdaságának helyzetét, örvendetes tényként kellene elkönyvelnünk, hogy mezőgazdasági adósságaink összege olyan kicsiny, mely nem nehezdedhetik katasztrófális sullyal az országra. Csakhogy, míg autentikus kimutatások szerint Romániában 4 millió földbirtok van, a kutató intézet kimutatása mindössze 64.000 birtokról beszél, tehát a birtokoknak másfél százalékáról. Ez a másfél százalék pedig több mint egymillárd adósságot reprezentál és így képet festhetünk magunknak arról a szörnyű eladósodottságról, amely a mezőgazdaság vállait nyomja.

A kimutatás szerint Oltenia 4 megyéjét tanulmányozták és ezeken az adóssá-

gok a következőképpen oszlanak meg: Jelzálogkölcsonök: 20,302,353 lej, váltókölcsonök 80,428,667 lej, szivességi kölcsönök 4,423,518 lej, állammal szembeni tartozások 9,955,106 lej, községi adók 1,189,801 lej. Összesen Olteniában 118,297,445 lej.

Munteniában 12 megyében a mezőgazdasági adósságok a következőképpen oszlanak meg: Jelzálog 24,745,488 lej, állami adó 8,047,214 lej, szivességi 9,741,943 lej, községi adó 2,808,932 lej, váltó 78,142,422 lej. Összesen 125,485,940 lej.

Moldvában 10 megyében a következő az elosztás: Jelzálog 54,209,662 lej, váltó 89,507,873 lej, szivességi 8,219,448 lej, állami 14,588,269 lej, községi 4,682,356 lej. Összesen 171,187,608 lej.

Dobrudzsában 4 megyében a következőképpen oszlanak meg a mezőgazdasági adósságok: Jelzálog 45,270,754 lej, váltó 88,309,316

lej, szivességi 6,777,170 lej, állami 15,871,850, községi 836,375 lej. Összesen 134,936,065 lej.

Besarábiában kilenc megyében irták össze az adósságokat a következőképpen: Jelzálog 21,014,645 lej, szivességi 11,053,725 lej, váltó 53,048,699 lej, állami 9,201,212 lej, községi 1,724,036, összesen 96,044,369 lej.

Bukovina öt megyéjében a következőképpen fest az elosztás: Jelzálog 14,833,864 lej, váltó 31,616,563 lej, szivességi 11,500,827 lej, állami 993,155 lej, községi 303,416 lej.

Erdélyben 23 megye 103 községében a következőképpen oszlik meg a mezőgazdasági adósságok elosztása: Jelzálog 143,486,672 l., váltó 139,409,788 lej, szivességi 32,331,939 lej, állami 4,675,159 lej, községi 8,755,619 lej, összesen 323,659,261 lej.

A kimutatás szerint a mezőgazdasági adósságok végösszege 67 megyében 1,026,863,505 lejt tesznek ki.

A francia nép a békét kívánja, a franciák megvetik és gyűlölik az erőszakot. Franciarország békepolitikát kíván folytatni és ezért elfogadta a döntőbíráskodást is ebben a kérdésben. Ezután a francia miniszterek berlini látogatását méltatta.

A nemzetek összefogására van szükség

Reskovszki lengyel delegátus a gazdasági válság problémáját fejtegette, rámutatva arra, hogy a kommunista internacionálé koncentrikus támadásával áll szemben a kapitalista termelő rend. Csakis a nemzetek összefogása adhatja meg a világ számára a mai nehézségekből kivezető utat és ez mentheti meg a népeket az anarchiától, amelynek Oroszországban az lett a következménye, hogy az orosz nép ma rabszolgasorson él.

Ilmar görög és Seba cseh delegátus felszólalásával ért véget az interparlamentáris unió délutáni ülése.

ális kérdésekben. vesen beszél erről metierjéhez. Feingvált és intelli meg:

ndenütt volt álta- ábiában, ahol a n jómódban éltek kon volt nagy a ójárás és verejté- keveset lehet ki- pedig úgy tudta, szeretik őt. És A parasztnak az ár következett. lasz, három világ visszajöhet még ág?

ad egy pillanatra, választások: ar a flód alatt le- ralomnak vissza

megmondani? zem, hogy a régi nének. Hiszen az- nőtt fel Oroszor- az új szellemben

világ. Kasztner Rezső

washing- ósolja a

Journal de Ge- nyhülését Laval utáni időpont- lamférfi kétség- dni valamilyen nek hatásai a rják.

anc-

ni kezdett, énszser-

ta a vonaton való eszméletlen volt. eremben, míg vé- eszméletre téri- a szemét, a zsüri v folytassa a tan- merült Bozsics a n idegrohamot ka- ra terebben, majd ak és agyba-főbe

dert sehogy sem pszics mint egy ott. Már több seb rkeztek a mentők tak a szerenésé- eszállítottak a kór

t-halál közt lebeg magas láza van. elépülésében.

öltének a kuba! lentik: A Presse a kuba! Havan- és a kormánycsa- k dulkan. A kül- are folyik, mely- esett. A felkelők ennapi csetepaték lmi jelleget ölt. középületek ellen ap a pályaudvar obbantották fel a öbe repült és hé- vesztette. A bel- műlet óráit éli át.

gyilkoltak meg a Londonból jelen sztériumba jelen szerint Korea és kínai katonákból es pusztítást vizs- ban. Az értesülé- asztikus méretei- g nem kevesebb, a mézárásnak. oglalkoznak azzal ormánycsapatok at ngzők megfékezé-

Egyszerű, örök szavak...

A nagyünnepek kegyes hangulatba vi-
szik az embert. Kicsit az is, hogy a nap
sugara gyöngültek, hogy a dér és eső
hűvösít, hogy kora délután beborul az
idő, gyorsan estre hajlik. Az újév és jom
kippur komor két ünnep, készülődés min-
halandó útjára, az engesztelődés napja
különösen nagy memento. A bőjt nem ön-
sanyargatás ezuttal, hiszen az előző na-
pon kötelező a bőséges lakmározás és
egészséges ember a teltelt gyomrával
nem is tehet egyebet, minthogy kibőjtöli.

Völniszem et nafsoszechem — úgy vé-
lem, nem jelenti a kínódást, hanem a
lelkiekben való megalázást, a minden hü-
ségoktól való teljes elvonatkoztatást. A
haladó természethez pontosan talál ez a
bőjt leborulás. Szombatok szombatja ez
bibliai neve e napnak, amikor szellemnek
és fizikumnak egyaránt pihennie kell. Az
den-haladó útjára, az engesztelődés napja
olasz és francia zsidóknál szokásban van,
olvasták végig. Minden kommentár nél-
kül.

Igy cselekedtem én is. Gyermekéveim
óta talán először Raši és Ibn Ezra és mo-
dern magyarázat nélkül olvastam, a maga
egyszerűségében és a maga erejében ezt
a könyvet muszaf és mincha között, ott-
hon nagy csöndben. Az igazságosság, a
méltányosság, a harag, az ősi poézis, a
hajthatatlanság, a jóság menydörgött és
cikázott a sorokból. Legrégibb és bizo-
nyára legszebb írásos emlékműve népünk-
nek „Dövarim“ könyve.

Mondhatom a szombatok-szombatját
soha még ilyen élményesen nem töltöttem.
Szabadon feltennem a kérést:

Vezessék be, kérésem, nálunk askenáz
zsidóknál is, hogy a községnek valaki
— jó előadó legyen és szeresse, természe-
tes, egyszerű művelésben a Bibliát —
felolvassa a Deutoronomiumot.

Hallom az ellenvetést: Mi történjen a
nagy hosánák estjén, amikor többek kö-
zött e könyvet is olvassák a hívők. Ritua-
lékban nem vindikálók magamnak tanács-
adói szerepet, ezt át kell hogy engedjem
a templomi életet szerető embereknek.
Ők döntsék, úgy, hogy a hagyományok
és megmaradjanak és a mai kor gondolat-
is érzésvilága se szenvedjen csorbát.
Dövarim könyvét azonban nagyon aján-
lom kedves mindnyájuk figyelmébe.

Szukkot ünnepén dr. Artur Kohnnak, a
nemrég elhunyt bázei rabbi könyve ke-
rült kezem közé. Ime kis személyvény
belőle:

„Vallásunk szereti a szemléltető elő-
adást. Ezért követeli, hogy két napra min-
den esztendőben hagyjuk el épített szil-
lárd házunkat és kössünk táborot egy
gyöngye sátorban, amelyben fejünk felett
kevés lomb van elhintve. A sátorban az
az értelme tehát: „Ne bizakodj épített
házadban, hanem bizzál Istenben. Ő tö-
rény sátorban is meg tud óvni, ám ha
megvonja tőled segítségét, nem használ
sem ház, sem palota, bármilyen szilárdul
is épült és bármennyire előkelően is van
berendezve. Hiszen az utóbbi idők ta-
pasztalatai eléggé mutatják, mennyire
igazak e tanulságok. Nagy vagyonok,
amiket évszázados, vagy legalább évtize-
des munkában szereztek, pillanatok alatt
elértéktelenedtek és hányan voltak kény-
telenek elhagyni házukat. Bizonytalan
jövő vár rájuk.

Ezért jó, ha az ember a sátor tanul-
ságait megszívleli. Nincs előírás arra,

milyenek legyenek a falak. Lehetnek egy-
szerű lécek, lehetnek szilárd kőből,
sőt fémbe is, de egy tekintetben hason-
lítaniok kell: fent könnyű rözsze, vagy
galy fedheti csak fedelüket. Mi is külön-
bözők lehetünk gazdagság és tekintély
dolgában, de egyben egyenlők vagyunk:
mindnyájan, föntállók és szegények, ma-
gasak és alantasak, mindnyájunknak szűk
ségünk van egy felsőbb hatalom védel-
mére. A galyakon át látjuk nappal a kék,
vagy boros eget, este a csillagokat. Né-
zünk fel és merítsünk életutjainkra, vándor-
lásainkra energiákat a sátorból.

A sátor nem lehet alacsonyabb tiz
tefachnál és nem lehet magasabb tiz
rőfnél. Fontos tanulság rejlik ebben. A

A Népszövetség alapokmányába be- cikkelyezik a hadviselés általános tilalmát

Genf, október 1. A Népszövetség köz-
gyűlése bizonyos fokig megállapodásra
jutott a népszövetségi alapokmány és a
Kellogg-paktum összeegyeztetése kérdése-
ben, így abban, hogy:

1. tilalmazzák a háborúhoz való folya-
modást még azokban az esetekben is, ame-
lyekben a Népszövetség alapokmánya ér-
telmében ugynevezett megengedett hábo-
rúról van szó,
2. kiépitik a vizsályok békés elintézésé-
nek módszereit,
3. kibővitik a Népszövetség tanácsának
vizsályokat elsimító hatáskörét.

A Népszövetség közgyűlése ma elfoga-

zsidó ne mondjon le a világ összes örö-
meiről, az élet sátrát ne készítse nagyon
alacsonyra. Legyen méltó emberi mivól-
tához. De nem szabad túlmagasnak sem
lennie. A sátorot úgy kell elkészíteni, hogy
több legyen benne az árnyék a napvilágnál.
Tanulság? Hogy az életben inkább gon-
doljunk az árnyas, semmint a napos
oldalra. A sátrát nem szabad befedni
olyan galyakkal és lombokkal, amelyek
alkalmasak arra, hogy bepiszkítsák a sa-
tor belsejét. Ennek viszont az a tanul-
sága, hogy a zsidók tisztaságra töreked-
jenek”.

Dövarim könyvét magyarázat nélkül
ajánlottam. Kippur napján ezt találok
helyesnek. Szukkot ünnepét más termé-
szetűnek vélem. A róla szóló rendelkezé-
sekbe jól belefért a magyarázat. Fontos
azonban, hogy ilyen magyarázó legyenek,
mint ez az Artur Kohn. (sz. i.)

dott határozati javaslatában ismét kifeje-
zésre juttatja azt a szándékát, hogy a had-
viselés általános tilalmát, továbbá azt az
alapelvet, hogy a nemzetközi vizsályok el-
intézését mindig csak békés uton szabad
keresni, vegyék fel a Népszövetség alap-
okmányába.

Elhatározta továbbá a közgyűlés, hogy
a leszerelési konferencia idején a Népszö-
vetség valamennyi tagjának képviselőiből
álló bizottságot hív össze, amelynek fel-
adata lesz a fentiekben már megjelölt
alapelvekből kiindulva az alapokmány mó-
dosítását kidolgozni.

Letartóztattak egy volt nagyváradit detek- tívet, aki Napoleonnak képzelte magát

Utlevél nélkül segített át egyeseket a határon. Nem kémke-
dett, de azért a kolozsvári hadbíróshoz szállították

Oradea-Nagyvárad, október 1. A
nagyváradit államrendőrség politikai
osztálya huszonegy órán keresztül
tartó vizsgálat után kémkedés gyanú-
ja s egyéb sorozatos büncselekmények
elkövetése miatt letartóztatta és a ko-
lozsvári hadbíróshoz börtönébe szállítot-
ta Popa Ioan volt államrendőrségi detek-
tívet.

Popa több mint egy esztendővel ez-
előtt vált meg a rendőrség szolgálatá-
ból, ahol hosszú időn keresztül a kato-
nai ügyosztályhoz volt beosztva. Popa
továbbra is ittmaradt és a sziguranca
értesülései szerint nagyon sűrűn lépte
át olyan pontokon a román-magyar
határt, ahol szabályszerűen nem lehet
átkelni.

Szombaton aztán, amikor már kellő
bizonyítékok állottak az állambizton-
sági hivatal rendelkezésére, Popa
Ioant a határmentén a gránicsárok elfo-
gták.

Popa Ioan a kihallgatás során ta-
gadta, mintha idegen ország javára
kémkedett volna, annyit azonban be-
ismert, hogy többször ment át a ha-
táron minden igazoló irás nélkül és azt
is elismerte, hogy nagyon sok embert
segített át a határon magyar területre,

szintén igazoló iratok nélkül.
Az állambiztonsági hivatal hivatalos
kommunikéje szerint nincs kizárva,
hogy Popa Ioan tényleg nem folyta-
tott kémkedést, mert hiszen ehhez a
munkához nem is volt megfelelő kép-
zettsége és nem volt a szükséges intel-
ligenciája sem.

A rendőrségen mindenki beszámít-
hatatlan embernek tartotta a kis kö-
vér detektívet, aki hol Napoleonnak,
hol pedig Metternich hercegnek kép-
zelte magát. Sokat mulattak annak
idején a jelentéktelen Popa Ioan kije-
lentésein, aki több ízben elmondotta,
hogy agyrendszere és fejalkata pont
olyan, mint a waterlói hőse, vagy Me-
tternich kancelláré, de sajnos, a mai
idők nem kedveznek neki, hogy hadve-
zérisi diplomáciai tehetségét érvénye-
sithesse.

Akkor hátamögött „Napoleon“-nak
neveztek, de azért sem sértődött meg,
ha a szemébe mondták ezt.

A mostani kihallgatások során „Na-
poleon“-Matterich herceg“ nagyon
megtört és úgy sirt, mint egy gyerek,
amikor megtudta, hogy a hadbíróshoz
viszik.

Spanyolország magánegyesület- nek nyilvánította az egyházat

A nyolcvanéves konkordátum hatályát megszüntették és lefo-
galtak minden egyházi vagyont

Madrid, október 1. Az új spanyol alkot-
mány rendelkezései közül a legelkeserű-
tebb harcot idézik elő azok a szakaszok,
amelyek az egyház és az állam különválasztásáról
rendelkeznek. Ez a szétválasztás
a közélet terén eddig uralkodó hatalom-
mal rendelkező egyháznak olyan keretek
közé való visszazsírítását jelenti, amilyen-
eket a közönséges polgári egyesületek
számára szabtak meg.

A régi Spanyolországban a római kato-
likus egyház számára az 1851-ben meg-
kötött, de csak tizenny évvel később ra-
tifikált konkordátum különleges jogokat
biztosított. A formálisan még ma is fenn-
álló konkordátum elrendelte többek kö-
zött, hogy az oktatásnak minden iskolában
— az egyetemeket is beleértve — a kato-

likus egyház doktrínái alapján kell tör-
ténnie. A lelkészeknek kellett részint a hit
oktatás, az ifjúság erkölcsi nevelése fölött
örködni és ebben az állam köteles volt
őket támogatni. Így azután csak heves har-
cot után lehetett már régebben is teret
engedni a modernebb nevelési szemle-
nek a spanyol iskolákban.

Az egyház főleg a papi rendekre támasz-
kodott és támaszkodik még ma is. A ve-
zértart a káptalanok alkotják, amelyek-
nek élén kilenc érsek és negyvenhárom
püspök áll. Akonkordátum értelmében a
négy régi egyházi szerzetesrend mellett
három ismert férfi rend működését is
megengedték Spanyolországban és pedig
a Kapucinusokét, a Ferencrendiekét és az
Irgalmasok rendjét, továbbá engedélyez-

ték egy negyedik rend letelepedését is,
amit azonban pontosan nem neveztek meg.
Ilyen módon azután rés támadt a konkord-
átumban, amelyen keresztül a későbbi év-
tizedekben egész sereg szerzetesrend te-
lepedett le Spanyolországban. Ezek közé
tartoznak a jezsuiták is. A férfirendek
mellett két női szerzetesrend is működött
az országban.

Ezt a nyolcvan esztendő óta fennálló
konkordátumot érvénytelenítette az új spa-
nyol köztársasági alkotmány, amely min-
denekelőtt kimondja, hogy Spanyolország-
ban nincs államvallás. Valamennyi vallás
szervezeteit mint egyesületeket kell ke-
zelné és így ezek a szervezetek az általa-
nos állami törvények rendelkezései alá tar-
toznak. Az államnak nem szabad az egy-
házakat és intézményeket semmi körülmé-
nyek között sem fenntartani, vagy támog-
gatni. Minden papirendet feloszlattak és
vagyonukat az állam számára lefoglalták.

Az állam az egyháztól elvette az isko-
lák feletti felügyeleti jogot is és megszün-
tette az egyháznak azt a jogát, hogy az if-
júságot vallási oktatásban részesítse. Az
egyháznak és szervezeteinek a munkáját
azonban semmilyen módon sem szabad ki-
zárni a nép életéből, de működésük csupán
magánegyesületek jellegével bírhat és az
egyházi szervezetek az egyesületekről
szóló törvény rendelkezései alá tartoznak.
Az egyház legerősebb szerveit, a szerzetes-
rendeket feloszlatták és hatalmas vagyo-
nukat ugyancsak állami tulajdonnak mi-
nosítik.

Az alkotmány értelmében az egyházak
és a vallási egyesületek mint magántársas-
ságok tagdíjakból, illetve egyházi adók-
ból tarthatják fenn magukat, de ilyen
adók fizetésére senkit sem lehet kötelezni.
Minden spanyol polgárnak teljesen egyé-
ni joga, hogy belép-e az egyház köteléké-
be, illetve, hogy melyik egyházhoz, vallás-
hoz tartozzonak vallja magát.

Párizs, október 1. Madridi jelentés sze-
rint a nők szövetségének küldöttsége más-
félmillió nő aláírásával ellátott emlékirat-
ban kérte a kortez elnökségét a Vatikán-
nal kötendő konkordátum perfruálására
a szerzetesrendeknek az országban meg-
hagyására és a házasságok felbonthatósá-
gának további érvényben tartására.

Autószerencsétlenség ál- dozata lett a pöstyéni főrabbi

Pozsony, október 1. Hétfőn délelőtt tra-
gikus szerencsétlenség történt Pozsony-
ban. A vágóhid és az evangélikus temető
között közlekedő városi autóbusszól a Vár
ut és a Zsidó ucca sarkán kizuhant egy
hatalmas termetű, ószszakállas öregúr és
eszméletlenül terült el az aszfalton. Az
autobuszban utazó dr. Marton orvos azon-
nal a szerencsétlenül járt segítségére si-
ent, de csakhamar megállapította, hogy az
életveszélyes sérüléseket szenvedett. Dr.
Marton utasítására most már a zsidó kör-
házba szállították a sebesültet, ahol meg-
állapították, hogy az eszméletlenül öregúr
Weber Kálmán pöstyéni főrabbi volt. az
országos zsidó központi iroda vezetője.

Az azonnal megejtett orvosi vizsgálá-
viszont kiderítette, hogy a főrabbi kopor-
nyatörést szenvedett és sérülései halálos-
ak. A Szlovenszkószerte köztisztelőnek
örvendő főrabbi nem is nyerte vissza esz-
méletét s 12 órakor meghalt.

A tragikus módon elhunyt Weber Ká-
mán főrabbi holttestét kedd délelőtt szá-
llították át a zsidó kórház halottas kamrá-
jából a temetőbe. A halottas kocsi több
ezer ember követte. Miután jelenleg éppen
ünnepek vannak, a szertartás elmaradt. A
riutális felöltöztetés után a holttestet ke-
tős érckoporsóba helyezték, majd autó-
Pöstyénbe szállították. A pöstyéni zsiná-
gában folyt le ezután a gyászszertartás,
amelyen a Szlovenszkószerte köztisztelő-
nek örvendő főrabbi temetésére nagyszámú
összegyűlt hívek és tisztelők vettek
részt.

Jelen voltak a hatóságok képviselői,
katolikus és evangélikus hitközségek pa-
jai, a legfontosabb zsidó hitközségek ra-
bija és előjárói, az ortodox iroda elnö-
sege és a neológ hitközségek képviselői.
Amerre a gyászmenet elhaladt, bezárták
az üzleteket. Az uccákon az iskolák növe-
dékei állottak sorfalat. Számos házi-
gyászlobogót tüztek ki. Több rabbi és
ber főrabbi fia mondtak bucsubeszédet,
majd a pöstyéni zsidó temető diszkrét-
lén helyezték örök nyugalomra a tragiku-
végetért főrabbit.

HIRDETÉS AZ ÜZLET LELEK-
HIRDESSZEN AZ UJ KELETBEN

Mezőgazdasági Bank és Takarékpénztár Rt.

CLUJ, C.L. REG. FERD 7 SZ.

Fiókinézetei: Dej-Dés, Beclean-
Betlen, Cehul-Silvaniei-Szilágycseh
Jibou-Zsibó, Zălău-Zilah. Affiliált
intézetek: A Nagyenyedi Kisegítő
Takarékpénztár E.T., Aiud-Nagy-
enyed és ennek Uioara-Marosujvári
fiókinézete

Saját tőkái 60 millió lej

Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben és leg-
pontosabban eszközöl

Engedélyezett devizahely I

A UJ KELET
bánsági
Főszekes
Felelős sze
Bukar
Hátszegi I
Cikkelnk utá
megjelöl

Derült id
lentik: A met
prognózisa sze
időjárás várha
éjjeli lehüléss
felhőzet növek
kedés valószín
ten ma dében

Levegőbe
vonat. Helsin
rencsétlenség
vörös hadser
egy katonaszál
Tizenkét kocsi
ru vizsgálat i
ség okának ki

Betiltotta
nes filmet. Pá
zsi moziban né
gyalai“ című
német katonák
lítja. A párizs
pésére a film e
szág területén
tottak egy né
mati filmet is.

Száztizen
zetésképtelensé
ország német
Leitmeritzben
fiókinézeteivel
telenséget jele
A banknak iger
Csehszlovákia
meghaladják a
mint félmilliár
nagy izgalmat
Csehszlovákia
megzalom indu
telenséget lehe
litsák le. A Né
láthatólag egész
val ragadni.

Emelkedn
pirok. Párizs
házas papirok
gyobb külföldi
rint ennek tula
pénzügyi viszo
itelik meg, min
mint Budapest
seket tett, mel
költségvetés eg

A Zsidó
letének vezető
egyetemi beira
karsága napon
tart a Zsidó D
Dorobantilor 1
díjmentesen ad

Egy angol
káslétszámmal
donból jelentik
poration megin
számmal négy
lyek éveken át
mek egyre kap
rendeléseket.

Hamburg Sz
ba gyakornokn
bécsi szakvizsg
nyernek. Feltét
Elisabeta 16. sz

Egy csehs
kása. Prágából
Német Népbán
lentett és beza
összege meghal

Izmed pas
ból jelentik: A
gorai jelentése
miniszterelnök
gyminiszter te
ők fővárosból
örök kormán
tezet.

Istentiszte
ti zsinagógába
e: Pénteken, ok
sor reggel hár
gynegyed 7 ór
án Smini Acer
af 10 órakor,
órákor, vasárn
óra reggel 7 ó
A titkári hivata
hivatalos órák
zött tartatnak.

HIREK

A UJ KELET az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő
Felelős szerkesztő: Jámor Ferenc
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő, Str. Cobălcescu 54.
 Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg

— Derült idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárás-prognózisa szerint egyelőre még derült időjárás várható, főleg keleten erősödő éjjeli lehűléssel, később nyugat felől a felhőzet növekedése és hőmérsékletemelkedés valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délelőtt 13 fok Celsius volt.

— Levegőbe repült orosz katonaszállító vonat. Helsinkiből jelentik: Súlyos szerencsétlenség történt Moszkva mellett. A város hadsereg gyakorlatozása közben egy katonaszállító vonat a levegőbe repült. Tizenkét kocsi teljesen elpusztult. Szigorú vizsgálat indult meg a szerencsétlenség okának kiderítésére.

— Betiltottak Párizsban két németellenes filmet. Párizsból jelentik: Több párizsi moziban néhány nap óta a „Pokol angyalai” című amerikai film fut, amely a német katonákat kegyetlen, bestiáknak állítja. A párizsi német nagykövetség közbeavatására a film előadásait egész Franciaország területén betiltották. Együttal betiltották egy németellenes tendenciájú gyarmati filmet is.

— Száztizenötmillió csehekoronával fizetésképtelenséget jelentett egy nagy cseh országi német bank. Prágából jelentik: Leitmeritzben a Német-Népbank összes fiókintézeivel együtt tegnap fizetésképtelenséget jelentett és bezárta pénztárait. A banknak igen nagy érdekeltségei vannak Csehszlovákia német területein. Betétei meghaladják a 115 millió koronát (több mint félmilliárd lej). A bankösszeomlás nagy izgalmat keltetett a körökben és Csehszlovákia nagynémet bankjai között mozgalom indult meg, hogy a fizetésképtelenséget lehetőleg zavarok nélkül bonyolítsák le. A Német-Népbank bukása előre láthatólag egész sor vállalatot fog magával ragadni.

— Emelkednek a magyar beruházási papírok. Párizsból jelentik: A magyar beruházási papírok erősen emelkednek a nagyobb külföldi tőzsdéken. Beavatottak szerint ennek tulajdonítható, hogy a magyar pénzügyi viszonyokat külföldön kedvezően ítélik meg, minthogy úgy a magyar állam, mint Budapest fővárosa olyan intézkedéseket tett, melyek biztosítják a jövő évi költségvetés egyensúlyát.

— A Zsidó Orvostanhallgatók Egyesületének vezetősége ezután közli, hogy az egyetemi beiratkozások tartama alatt, titkársága naponta 1—2-ig hivatalos órát tart a Zsidó Diákmenza helyiségében (C. Dorobantilor 11.) és minden információt díjmentesen ad meg.

— Egy angol textilgyárban teljes munkásszámmal megindult a munka. Londonból jelentik: A Lancashire Cooton Corporation megindította teljes munkásszámmal négy hatalmas textilüzemét, amelyek éveken át pihentek. A textilgyári üzemek egyre kapják külföldről a nagy megrendeléseket.

Hamburg Szerén Montessori óvodájába gyakorlati felvételt kaptak, kik ott a bécsi szakvizsgára előkészítő kiképzést nyernek. Feltételek megtudhatók Cluj Str. Elisabeta 16, szám alatt.

— Egy csehszlovákiai német bank bukása. Prágából jelentik: Leitmeritzben a Német Népbank fizetésképtelenséget jelentett és bezárta pénztárait. A betétek összege meghaladja a 115 millió koronát.

— Izmed pasa Európába utazott. Genfből jelentik: A svájci távirati iroda angol jelentése szerint Izmed pasa török miniszterelnök és Tefik Rüksüdi bej külügyminiszter tegnap este elutaztak a török fővárosból európai útjukra. A két török kormányfő első útja Athénbe vezet.

— Istentisztelet. A Ferdinand királyi zsinagógában az istentiszteletet rendezte: Pénteken, október 2-án Hasonló Rabbok reggel háromnegyed 7 órakor, este egyháromnegyed 7 órakor, szombaton, október 3-án Smini Acereth reggel 7 órakor, mussaf 10 órakor, vasárnap, október 4-én Simchath Tóra reggel 7 órakor, mussaf 10 órakor. A titkári hivatal közli, hogy okt. 1-től a hivatalos órák d. e. 9—1, d. u. 3—6 között tartatnak.

Három nap múlva

október 5-én nagy napja lesz a sorsjegyvásárló közönségnek. Ezen a napon

megindul a szerencsekerék

a Zsidó Kórház-sorsjegyekkel. Közel 2000 nyerőszám lesz kihuzva 2.700.000 lej nyereséggel.

Főnyeremény: 1.000.000 lei

amelyet egy száz lejes sorsjeggyel könnyen megnyerhet. Ha netán még nincsen Zsidó Kórház-sorsjegye,

ne legyen könnyelmű!!

hanem siessen a legközelebbi sorsjegyáruhoz és

vegyen Zsidó Kórház-sorsjegyet!

Postai megrendelésnél 100 lej beküldése ellenében portómentesen küld sorsjegyet a ZSIDÓ KÓRHÁZEGYESÜLETEK SORSJÁTÉKINTEZŐSÉGE Cluj, Piata Unirii 20.

Az ügyészség megfelebbezte a László Ákos szabadlábrahelyezéséről szóló törvényeségi döntést

Gróf Horváth Toldi István jelentkezett az ügyészségen, de a vádtanács döntéséig kihallgatását elhalasztották. Ma tárgyalja a tábla vádtanácsa az ügyészi felelősséget

Cluj-Kolozsvár, október 1. (Az Uj Kelet tudóstójától). Szerdán este dr. Lani ügyész fellebbezést nyújtott be a László Ákos letartóztatását elrendelő végzés hatálytalansága ellen. Így a bankigazgató ügye a Tábla vádtanácsa elé került, mely pénteken délelőtti ülésén tárgyalja az ügyet. László Ákos védői terjedelmes memorandumot juttattak a Tábla elé, melyben kifejtik azokat a jogi szempontokat, amelyek szerintük tarthatatlanná teszik a letartóztatási végzés indokait.

A Lőrinczy-nyomozás legújabb érdekesége egyébként az, hogy gróf Horváth Tol-

di István, aki ellen, mint ahogy azt az Uj Kelet megírta, elővezetési parancsot adtak ki, szerdán az esti órákban Kolozsvárra érkezett és azonnal kihallgatáson jelent meg Patea vizsgálóbíróval. A vizsgálóbíró csütörtök délelőtti rendelte meg magához a grófot, aki pontosan meg is jelent a kihallgatáson. Patea vizsgálóbíró azonban Toldi tudomására adta, hogy miután az aktákat az időközben benyújtott fellebbezéssel együtt a táblai vádtanácshoz juttatták el, kihallgatására csak a táblai vádtanácsnak László Ákosra vonatkozó döntése után kerül sor.

— Az új palesztinai kormányzó üdvözlője. Jeruzsálemből jelentik: Grenfell Wauchope tábornok, Palesztina új kormányzója a jeruzsálemi agudista-askenáz városi tanácsához a hozzá intézett üdvözlésre a napokban választott. Üdvözlő válaszában többek között a következőket írja: „Remélem, hogy kormányzói működésem hozzá fog járulni az ország és lakói boldogulásához.”

— Lemondott a görög jegybank kormányzója. Athénből jelentik: Még nem állapodtak meg a visszalépett Diomedes görög jegybankkormányzó utódjának személyében. Diomedes azért terjesztette elő lemondását, mert nem ért egyet a kormányzat a devizaforgalom messzemenő korlátozására vonatkozó rendeleteivel.

— Megindul a zsidó népkönyha akció. Megemlékeztünk arról a nagylelkű adományról, amelyet Glasner Akiba főrabbi útján juttattak el Kolozsvár jóléti intézményeihez. Egyik része az adománynak, 25 ezer lej, a zsidó népkönyha céljait fogja szolgálni. A főrabbi csütörtökön délután magához kérte a jóléti intézmények vezetőit, hogy megtanácskozza velük a népkönyha akció beindítását. Elhatározták, hogy a népkönyhát a már eddig is kintűnően működő Napközi Otthon házában fogják rendezni. A népkönyha az Izraelita Jótékony Nőegylet vezetése alatt fog állni. A kiadások fedezésére fog szolgálni a 25 ezer lej, azonkívül a két Chevrá is adományokkal fog hozzájárulni a népkönyha költségeihez. Szimchat Tóra napján Kolozsvár összes zsidó templomában a Tóra elé járulók a népkönyha javára fognak „snöderolni”. Hétfői napokon pedig gyűjtőperselyekkel fognak járni a városban kizárólag a népkönyha céljaira.

— Einstein meghívták Indiába. Berlinből jelentik: A Gandhi-mozgalom egyik prominens vezére és a banarasi egyetem professzora, V. A. Sundaram ezidőszakra Berlinben tartózkodik és meglátogatta Einstein, hogy meghívja őt Benarésbe néhány előadás megtartására. Einstein a legnépszerűbb tudósok egyike Indiában is, hozzá fog járulni az ország és igazság szolgálatába állította.

— Elfogadták az osztrák takarékpénztári rendszabályokat. Bécsből jelentik: A nem zetgyűlés mai ülésén a takarékpénztári rendszabályokat tartalmazó kormányjavaslatot és a revideált költségvetést első olvasásban elfogadták a részletes megvitatásra a pénzügyi bizottság elé utalták. Politikai körökben úgy tudják, hogy Schober helyettes kancellár és külügyminiszter nem fog lemondani s fennáll a lehetősége annak is, hogy a nagynémetek sem hívják vissza a kormányból delegáltjukat, dr. Schürff igazságügyminisztert.

— Újszerű gobelineket állít ki egy fiatal piktor. Fiatal, érdekes művészember készül kiállítását rendezni a tél folyamán Kolozsváron, tavaszra Párizsban. Ötletes, újszerű dolgokkal segít magán Nicolai Ghila, aki festőnek született sok művészi képességgel és egy helyes érzékkel: hogy a súlyos gazdasági válság közepette is ki tudja élni festőgyéniségét. A képet nehezen veszik, a kenyérbajok sok tehetséget megbénítanak. Gyakorlatibb dolgok felé terelődik a fiatal piktor figyelme. Gobelin tervez és készít eredeti módon: reklámokat, térképeket, karikatúrákat. Megrendelői közé sorolhatja magát a királyt és a kormányt is. Ghila kiállítása minden bizonnyal szélesebb köröket fog érdekelni.

NAPROL-NAPRA

A bécsi állami opera és Németh Mária operacénesnő között létrejött a megegyezés. Esti fellépti díja ezentul 1400 silling lesz, de szerződése csak hét és fél hónapra köti az operához. hogy külföldön hangversenyeken bebiztosítsa a csökkentett fellépti díjak által okozott veszteséget, sőt azt a kedvezményt is megadták a művésznőnek, hogy a hét és fél hónap szerződési időtartam alatt is a lehetőségekhez képest időnként elutazhatik vendégfellépésekre.

A Morningpost távirata szerint az Amsterdam—Bandoeng (Java sziget) közötti légi forgalmat a héttől kezdve hetenkénti járatokkal látják el. Az útvonal gépei szombatoként indulnak Kelet- és Dél-Európa postájával Athénből.

H. G. Wels az angol rádióban előadást tartott. Azt fejtegette, hogy az emberiséget csak a világdiktatura mentheti meg, amelynek az összes államoknak alá kellene vetniök szuverénitását. Az országhatárok nélküli világ természetesen a jövő háborút is kikérülhetővé tenné.

— Rablógyilkosság Budapestén egy váciúcai lakásban. Budapestről jelentik: Ma reggel félkilenc órakor a Váci ut 165. számú ház harmadik emeletének egyik lakásában rablógyilkosságot fedeztek fel. Ismeretlen tettes megölte Németh József né jósnt, lakását teljesen felforgatta és szekrényeit kifosztotta. A nyomozás megindult a rablógyilkos kézrekerítésére.

— Nemzetközi szénkonferencia Londonban. Londonból jelentik: Ma megkezdődött az angol fővárosban a nemzetközi szénkonferencia, amelyen az összes főbb széntermelő országok delegátusai részt vesznek. A bizalmas előterjesztelen megállapították a napirendre kerülő kérdések tárgyalási sorrendjét. A konferencia tárgyalja az árak kérdését s fel fogja osztani az áruehelyezési piacokat, hogy a versenyt kizárják.

Mentő csillagok a zsidó éjszakában

Iskák Arnold novellái és elbeszélései
 Ára 80 lej
KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Soha	
nem volt még ilyen nagymérvű árszállítás a piacon	
Merodith: Az önző, két kötetben . . .	272 L
Karl Hans Strobl: Kisértetek az ingoványban . . .	304 L
Charles Reade: Oltár és tűzhely I. II. kötet . . .	340 L
Apuleius: Az aranyszámár . . .	136 L
Ludwig Lewisohn: Az örök sziget . . .	272 L
Hatvány: Urak s emberek. Zsiga a családban I. II. kötet . . .	435 L
Maupassant: Erős mint a halál . . .	40 L
France: Próbabábu . . .	45 L
Strindberg: Az apa, a pajtások, Julia kisasszony . . .	45 L
Renan: Marcus Aurelius és az antik világ vége . . .	75 L
Zola: Jó polgári koszt . . .	35 L
Zola: Pénz . . .	102 L
Gábor Andor: Hát Pillangó . . .	45 L
Jack London: A vén halász meséi . . .	95 L
Romain Rolland: Jean Christop sorozata kötetenként . . .	30 L
Heltai Jenő: Almok háza (füzve) . . .	44 L
Paul Bourget: A lelkiismeret (füz.) . . .	44 L
P. Bourget: A lelkiismeret (kötv.) . . .	64 L
Bibó Lajos: Kétlelkű szerelem (füzve) . . .	44 L
Krudy: Boldogult ifjúkorom . . .	64 L
Renard: Fléchambeau urból bacilus lesz (füzve) . . .	44 L
Kapható: Uj Kelet könyvostályában Védőkre utánozattal vagy az összeg előzetes beküldése mellett szállítunk.	

Kolozsvár—Máramarosszige! közötti autobuszkok menetrendje
 Érvényes 1931. okt. 1-től

Cluj—Dej—Baia Mare—Sighet

INDUL:		ÉRKEZIK:	
Clujról d. e. 6 órakor, d. u. 14.—	Déjre d. e. 8.15, d. u. 16.15 órakor	Baia-Marera d. e. 12, d. u. 20 óra.	
Déjről d. e. 8.30 órakor, d. u. 16.30	Baia-Marera d. e. 13, d. u. 6.—	Szigetre d. e. 15.30, d. u. 8.30-kor	
Baia-Mareról d. e. 9 órakor, d. u. 16.—	Szigetről d. e. 9 órakor, d. u. 16.—	Baia-Marera d. e. 11.30, d. u. 18.30	
Baia-Mareról d. e. 12.30, d. u. 4.30	Déjre d. e. 16, d. u. 8 órakor	Clujra d. e. 18.30, d. u. 10.30-kor.	
Déjről d. e. 16.15, órakor, d. u. 8.15			

UZLET LEK... AZ UJ KELETBEN

SZÍNHÁZ—MOZI

Magyar Színház A BALLERINA

Az újjászervezett operettársulat bemutatkozása

Neményi Ili, Major Kató, Szombati Mancsi, Hegyessy Ica, Putnik Bálint, Ihász Aladár, Tompa Béla, Leövey Leó, Selmeczy Mihály és Réthelyi Ödön fogja játszani a „Ballerina” című operett főszerepeit.

A Ballerina előadásával kezdődik az új színházi évad szombat este. Előadók kezdete egy negyed kilenckor.

Nem akarunk hangzatos előzetes reklámot csinálni, egyszerűen a közönség ítéletére bízunk, igazunk van-e, amikor azt állítjuk, hogy a Ballerina-nál szebb, tökéletesebb, ragyogóbb operettet évek hosszú sora óta nem adtak.

Aki már nem tud jegyet szerezni a Ballerina szombat esti premierjére, hiszen megváltani jegyét a vasárnapi, hétfői, vagy keddi előadásra.

Délutáni helyárral:
Szökik az asszony

Vasárnap délután 5 órakor a Szökik az asszony kerül színre mérsékelt helyárral, a főszerepekben Neményi Lili, Major Katóval, Tompa Bélával, Ihász Aladárral.

A Magyar Színház heti műsora

Szombaton, október hó 3-án este pont negyed 9-kor: A ballerina. (Az évad ünnepe megnyitójának előadása. Az évad legszenczáciosabb operette-ujdonsága. Világsiker! Az új operette-személyzet bemutatkozása. Neményi Lili, Major Kató, Putnik Bálint, Szombati Margit, Hegyessy Ica, Ihász Aladár, Tompa Béla, Selmeczy Mihály, Leövey Leó főllépése. Az idei évad új, nagyon olcsó helyárai. Premiére-bérlet 1. sz. Sorozatszám: 1.)

Vasárnap, október hó 4-én d. u. 5-kor: Szökik az asszony. (Operette-repríz új szereposztással. Neményi Lili, Major Kató, Tompa Béla, Ihász Aladár, főllépése. Délutáni mérsékelt helyárral. Sorozatszám: 2.)

Vasárnap, október hó 4-én este negyed 9-kor: A ballerina. (Operette-ujdonság 2-odszor. Bérletszünetben. Az új évad olcsó helyáiraival. Sorozatszám: 3.)

Hétfőn, október hó 5-én este pont negyed 9-kor: A ballerina. (Operette-ujdonság 3-adszor. Napi bérlet 1. szám A. Sorozatszám: 4.)

Kedden, október 6-án pont negyed 9-kor: A ballerina. (Operette-ujdonság 4-ed-szer. Napi bérlet 1. szám B. Sorozatszám 5.)

A heti műsorra tüzött előadások jegyei már most megválthatók, minden elővételi díj nélkül a színház pénztáránál.

CORSO-MOZGÓ műsora

Péntek 3, 5, 7, 9 órakor: Premier! Őfensége parancsol. (A hercegnő adjutánsa). Az idei szezon legnagyobb sikerű filmoperettje. Berlin, Bécs, Budapest nagy színházainak kassza-darabja. — Főszereplők: Nagy Kató és Willy Fritsch. Műsor előtt: Paramount hirdető.

Szombat 3, 5, 7, 9 órakor: Őfensége parancsol. (A hercegnő adjutánsa).

Vasárnap d. e. 11 órakor: Közkívánatra: A tábornok. Zilahy Lajos műve. Főszereplők: Conrad Veidt, Olga Tschöchowa. Műsor előtt: Miki Maus. Olcsó helyárral.

Vasárnap 3, 5, 7, 9 órakor: Őfensége parancsol. (A hercegnő adjutánsa). Hétfő 3, 5, 7, 9 órakor: Őfensége parancsol. (A hercegnő adjutánsa).

SELECT-MOZGÓ műsora

Péntek: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.

Szombat: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.

Vasárnap: Ariane. Főszerepben: Elisabeth Bergner.

Szinkör-Mozgó műsora

Pénteken: A nevető főhadnagy. (Varázskeringő.)

URANIA-MOZGÓ műsora

Csütörtök: Általános közkívánatra: Székvillai énekes. Főszerepben: Ramon Novarro.

KÖZGAZDASÁG

Kedvező eredménnyel kecsegtet a cukorárak letörésére irányuló kormányakció

A cukorrépatermelők leszállanak az árakkal. Még folynak a tárgyalások

Bucuresti-Bukarest, október 2. (Az Uj Kelet tudósítójától.) Kedden az ipar és kereskedelmi minisztériumban Vasilescu Carpen miniszter elnökletével értekezlet tartottak a cukorgyárak és a cukortermelők megbízottai a cukorárak leszállításának tárgyában. A miniszter rámutatott arra, hogy a cukrárak nálunk horribilisen magasak. A szomszédos államok cukorárai sokkal mélyebb szinten mozognak, mint Romániában, annak ellenére, hogy Romániában a termelés és gyártás előfeltételei kedvezőbbek mint másutt. A cukorgyáraknak a mai lehetőségekhez kell alkalmazkodniuk és le kell hogy szállítsák a cukor árát. Kijelentette a miniszter, hogy a kormány le fogja szállítani a cukor fogyasztási adóját, hogy a maga részéről is hozzájáruljon a cukor olcsóbbodásához.

Konnerth országgyűlési képviselő mint a cukorrépatermelők megbízottja emelkedett szólásra, aki ismertette a miniszter előtt, hogy a cukorrépaárak mindig a cukorárakhoz alkalmazkodtak. Iosopovits igazgató, a cukorgyárak képviselőjében hangsúlyozta, hogy minaddig nem lehet szó a cukorárak leállításáról, míg a mai 9000 vagon

cukorkészletet a cukorgyárak nem értékesítik. Ez a mennyiség fedezi az országnak egész évi szükségletét. Ki fogja viselni az árredukcióját járó veszteséget ennél a stoknál? Ennek a mennyiségnek az előállításakor a cukorrépa ára még 10.700 lej volt vagononként.

Vasilescu Carpen ipar és kereskedelemügyi miniszter kijelentette, hogy erről tudomása van. Az árak leszállítását mégis szükségesnek tartja és az ő elképzelése szerint meg kell találni a közeparányost a múlt évi cukorrépa ből előállított és az idej cukorrépából készített cukor ára között.

Ezután a bukovinai cukorrépaültvények kérdésében folytattak tárgyalásokat, majd megindultak a megbeszélések a cukorrépatermelők és a gyárosok között. A cukorrépatermelők hajlandóknak mutatkoztak a cukorrépa árát 10.700 lejről 8000 lejre leszállítani, ugyanakkor nagyobb terület kultiválására kérnek jogot.

A tárgyalások a cukorrépatermelők és gyárosok között folynak. Mint tegnapi számunkban jeleztük, az európai cukorkartell egyik vezetője is részt fog venni a tárgyalásokon.

TŐZSDE

Kolozsvár, október 24. Márka 40.10, holland forint 68.20, dollár 170¹/₂, francia frank 6.80, lira 8.85, cseh korona 5.06, pengő 29.30, dinár 3, shilling 24, svájci frank 33.30.

Bukarest. Franciá frank 6.60, dollár 167.80, belga frank 24, lira 8.80, svájci frank 32.95, cseh korona 4.99, shilling 23.68, márka 39.80, holland forint 67.85.

Zürich. Márka 120.50, holland forint 204.75, dollár 5.10¹/₂, font 20, francia frank 20.10, lira 25.80, cseh korona 15.13, pengő 29.02¹/₂, zloty 9.03, lej 3.05, shilling 71.80.

Argetoianu az arany felfüggesztéséről. Bukarestből jelentik: Az utóbbi napokban ismét lansziroztak olyan híreket, hogy a kormány az aranylej fedezetet fel akarja függeszteni. Argetoianu pénzügyminiszter e hírekre vonatkozólag a következőket mondotta a Curentul munkatársának: „Aki ilyen híreket terjeszt, az vagy örült, vagy rosszakaratu. Mindenki szabadon választhatja, hogy melyik kategóriába akar tartozni.”

Külföldön erős a lej. Bukarestből jelentik: A Lupta szerint a külföldi pénzügyi zavarok, főleg Svájc és Hollandia piacainak nehézségei nagyon megerősítették a lej pozícióját. A külföldi nagybankoknál nem is kapható lejt. A belföldi piacon a font árfolyama 660—640 volt.

A kolozsvári tőzsde csütörtöki napja. A kolozsvári tőzsdén csütörtökön a következő üzleteket kötötték: árpa 20.000 kg. 60—61, 2 százalék, á 275 lej. Lucernamag 1.100 kg. á 1900 lej. Lóheremag 3.400 kg. á 2300 lej és 3.500 kg. novemberi szállításra napi áron, különböző vasárak 5860 kg.

A bukaresti tőzsde. Bukarestből jelentik: A pénzpiac tegnap lanyha volt, tranzakciókat csekély számmal kötöttek. Az értékpapírok árfolyama lemorzsolódott, míg a deviza némileg megszilárdult. A dollárt 173 egyenegyeddel vették.

A próféta gyermek

Ésmond Fleg megrázó újsós regénye. Ára 100 lej és portó

KAPHATÓ AZ UJ KELET KÖNYVOSZTÁLYÁBAN

Kolozsvári

Takarékpénztár és Hitelbank

Részvénytársaság CLUJ, P. Unirii (volt Mátyás kir.-tér) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett fogad el és rendszerint felmondás nélkül fizet vissza. — Olcsó kölcsönöket nyújt.

FŐKJAI: Dej, Dicsosánmartin, Alba-Iulia, Târgu-Mureş, Oradea és Timişoara. (Dés, Dicsőszentmárton, Gyulafehérvár, Vásárhely, Várad, Temesvár)

Saját tőkél 145 millió lei

AFFILIÁLT INTEZETEI: Tordaaranyosmegyei Takarékpénztár Rt. Turda-Torda Alsóféhé egyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár Rt. Aiud-Nagyenyed, Udvarhelymegyei Takarékpénztár Rt. Odorheiu-Székelyudvarhelyen Cristur-Sz. Keresztur, Szászregényvidéki Takaré- és Hitel Rt. Reghin-Szászrégen és Népbank Rt. Huedin-Bánffyhyunad. Szamosujvári Hitelbank Rt. Gherla-Szamosujváron.

Minden bankügyletet a legelőnyösebben végezz! Áruaktárral a vasút mellett.

RADIO MUSOR

Péntek, október 2.

Bukarest, 22.15: Zenekar. 22.45: Hírek. Budapest, 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 2.45: Hírek. 4: Mesék, versek, 4.45: Pontos időjelzés, időjárás, hírek. 5: Novelák. 5.30: Operett részletek. 6.30: Gyorsíró tanfolyam. 7: Német nyelvű előadás. 7.30: Zongorahangverseny. Közben kb. 10 órakor időjárás. Utána 10.45: Szalózenekari hangv. Bécs, 19.40: Gitárhangv. 22.10: Zenekari hangv.

Berlin, 19.40: Zenekari hangv. Breslau, 20.30: Fuvószene. Hamburg, 20: Énekkar. Langenberg, 20.15: Szórakoztató zene. Ipece, 19.30: Citerahangv. Stuttgart, 20: Uj énekkari művek. Varsó, 20.15: Filharmónikus hangverseny.

Kattowitz, 22.40: Közzene. Poznan, 22.45: Táncczene. Milánó, 21.15: Kamarazene. Róma, 21: Vegyes hangv. Prága, 20: Hangverseny. Pozsony, 18: Magyar óra. Brünn, 19.30: Smetana: Titok című operája.

Osló, 20: Filharmónikus hangv. Toulouse, 18.45: Operett-dalok. 20.15: Könyvű zene. Havia gitár. 23.45: Spanyol dalok. Svájci Aleman Adó: 20.40: Keringők és indulók. Svájci Romand Adó: 7.30: Grammfon.

Szombat, október 3.

Bukarest, 20.30: Opera. Budapest, 9.15: Hangverseny. 9.30: Hírek. 12.05: Grammfonhangv. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárás. 5: A Szociális Missziótársulat előadása. 5.30: Cigányzene. 6.30: Mit üzen a rádió. 7.15: Birkozóbjajnokság. 7.20: Kalmár Pál hangversenye. 8.15: A művészet válsága című előadás. 8.45: Bécs keringők. Utána pontos időjelzés, időjárás, hírek, majd cigányzene.

Bécs, 19.45: Hegedűszonáták. 20.30: Bécsi est.

Berlin, 22.30: Táncczene. Breslau, 22.45: Táncczene. Frankfurt, 21.15: Szórakoztató zene. Ipece, 22.15: Táncczene. Stuttgart, 22.40: Táncczene. Varsó, 22.30: Chopin művei. Poznan, 20.30: Bolgár-est. Kattowitz, 23: Könyvű és táncczene.

Apróhirdetések

Szavanként	4 Lej
Vasstagbetűvel	8 Lej
Legkisebb apró, 10 szó	40 Lej
Allástkeresőknek 1 szó	3 Lej
Vasstagbetűvel	6 Lej

Csak vasárnapra feladott apróhirdetés 25 százalékkal drágább. Díj előre fizetendő. Csak portóbellyel ellátott jelígelveket fogadjunk.

Kereskedelmi akadémiát végzett román anyanyelvű urileány keres irodai elhelyezkedést, vagy órát adna román nyelvből és matematikából. Cim a kiadóiban.

חיה דיק טורא מבקשת שני מלמדים יידיש לילדים רק להנחריים. Rendel Ernő, Turda

Háziasszonyok, vendéglősök, cukrászok! Prima minőségű téli almát, diót, gesztenyét, gombát, izeket detail mennyiségben, angró ár mellett szállít a Berger cukrászda Baiamareról.

Saját termésű jó כשר bor kapható 14 lejért. Ferenc József ut 45. (Vö. Aranyas udvaron.)

Evi 60.000 lejt jövedelmező, 10 évi adómentes, forgalmas helyen fekvő 2 szobás leghelyesebb álló ház olcsón eladó. Cím a kiadóiban.

„Arta” Aukció! 26-án, szombaton d. e. 4 órától. Árverésre kerülnek: butorok, szőnyegek, festmények, disztárgyak. Sz. Avram Iancu (Petőfi ucca) 3.

Keresek megvételre jókarban levő román ma írógépet. Ajánlatokat „Sürgős” jelíggel re a kiadóba.

Az Uj Kelet és bán

Cikkeink forrás

Kézirat megőrzés

VÉR ÉS

Már Ame Az első kanékküli. Ha nyugodt jében, zava élet. Ha az kap és elir szágok pin sen szállás a hatalmas kártyaváral megint mu VÉR és az Az egész nyi földzn alatt sem Amerika va holnap me mindenki é jak a kap akarja. Egy vég rodó hadse zéből és eg pincék mel Mit fogr ségnek ezek jövendő g jak, hogy r ben, amiko arany is? Egy aris forradalom ték, hogy velt a forr dott: — Elett Ennyi a radni az a jaiban. És háborunál.

Biztosít

Ha az lépésben is hoz: egy dagodás és A biztosítá a csodálóvár és tör bövelkedő lensege.

Igaztalan mondanánk járványának való, katas embri ter korok, eser nyomulnak visszavonul.

Jelen ko zonytalans gával a mo felidézte.

hitt pénzn gott meg, ziója ment lutája is kezmenyek ciónának.

A biztos mézetnek tette ahho hessen n utáni vágy teszi elvis esetére, az tere való óv bennün tulás és a

Az egyr máról-holn korszakába annál foko valóvá vál szítés hiál lazult, fel kája lők b bizonytala

A biztos mániákus egyre gya és a bizto